

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření obce Vítkov v oblasti školství

Financial Management of the Vítkov Municipality in the Sphere of Education

Student: Bc. Zuzana Olbrechtová

Vedoucí diplomové práce: PhDr.Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Zuzana Olbrechtová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření obce Vítkov v oblasti školství**
Financial Management of the Vítkov Municipality in the Sphere of Education

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Působnost obcí v oblasti školství
  3. Analýza finančních intervencí obce Vítkov při zajišťování vzdělávání a školských služeb
  4. Doporučení k systému financování školství z obecního rozpočtu
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

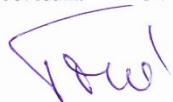
MOCKOVČIAKOVÁ, A., Z. MORÁVEK a D. PROKŮPKOVÁ. *Meritum. Příspěvkové organizace 2012 - 2013*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. 376 s. ISBN 978-80-7357-736-0.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy – teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr.Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a 2, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 25. dubna 2014

Bc. Zuzana Olbrechtová

Obsah

Obsah.....	3
1 Úvod.....	5
2 Působnost obcí v oblasti školství	7
2.1 Školství jako odvětví veřejného sektoru	7
2.1.1 Organizace vzdělávací soustavy České republiky	7
2.1.2 Zřizovatelé škol	8
2.1.3 Financování regionálního školství.....	10
2.2 Postavení a funkce obcí ve vztahu ke školským zařízením	16
2.2.1 Obec - základní článek územní samosprávy.....	16
2.2.2 Právní postavení obce v oblasti školství.....	18
2.2.3 Příspěvkové organizace ÚSC	20
2.3 Shrnutí kapitoly.....	24
3 Analýza finančních intervencí obce Vítkov při zajišťování vzdělávání a školských služeb	26
3.1 Hospodaření obce Vítkov v letech 2008–2012	26
3.1.1 Příjmy a výdaje obce v jednotlivých letech.....	27
3.2 Školství v obci Vítkov v letech 2008–2012	28
3.2.1 Výdaje obce na školství v jednotlivých letech	29
3.3 Základní údaje a charakteristiky vybraných příspěvkových organizací	31
3.3.1 Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Opavská poskytnuté zřizovatelem	34
3.3.2 Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Komenského poskytnuté zřizovatelem	38
3.3.3 Finanční prostředky MŠ Vítkov poskytnuté zřizovatelem	43
3.4 Nová koncepce školství ve Vítkově.....	47
3.5 Finanční intervence obce ve školním roce 2013/2014.....	49
3.6 Shrnutí kapitoly.....	52
4 Doporučení k systému financování školství z obecního rozpočtu.....	54
4.1 Zhodnocení systému financování	54
4.2 Návrhy a doporučení	57
5 Závěr	59
Seznam použité literatury.....	61

Seznam zkratek	64
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce.....	65
Seznam příloh.....	66

1 Úvod

Školství je posuzováno jako důležité odvětví veřejného sektoru a je považováno za nezbytnou součást života každého člověka. Zahrnuje proces vzdělávání i jeho výsledek – vzdělání, které vede ke kultivaci lidského potenciálu. Významným problémem v oblasti školství je financování institucí zajišťujících vzdělávání, kterými jsou nejčastěji příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky. Práce je zaměřena právě na tuto problematiku a je v ní analyzováno hospodaření obce v oblasti školství, resp. mateřských a základních škol, které zřizuje jako své příspěvkové organizace.

Cílem diplomové práce je navrhnout doporučení k případnému zlepšení hospodaření v oblasti školství a to na základě analýzy finančních toků plynoucích do příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských a základních škol, které obec zřizuje. Vychází přitom z hypotézy, která zní: sloučení právnických osob vykonávajících činnost základních a středních škol vede k úsporám a zefektivnění financování. Hypotéza je ověřena na základě metod, kterými jsou vymezení předmětu zkoumání a prostudování potřebných teoretických východisek, dále je použit popis situace, analýza, syntéza, a komparace. Analyzovány a komparovány jsou poskytnuté účetní výkazy a interní dokumenty obce.

Práce je členěna do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola se zabývá postavením a funkcí obcí ve vztahu ke školským zařízením. Jsou zde vymezena potřebná teoretická východiska k dané problematice, která se týkají zejména školství v České republice. Jsou definováni hlavní zřizovatelé škol a školských zařízení a je definována struktura financování těchto institucí. Dále jsou v této kapitole řešeny příspěvkové organizace, prostřednictvím kterých je vzdělávání zajišťováno nejčastěji. Ve třetí kapitole je řešena problematika financování školství v obci Vítkov v okrese Opava. V úvodu kapitoly je představeno město Vítkov, dále jsou prezentovány zkoumané příspěvkové organizace, jsou uvedeny základní informace o jednotlivých školách a změnách např. v počtu žáků či pedagogů v průběhu daného časového rozmezí. V práci je také uvedena nová koncepce školství ve městě Vítkov. Stěžejní částí je analyzování finančních intervencí města Vítkov při zajišťování vzdělávání a školských služeb v jednotlivých školách a finančních výkazů poskytnutých zřizovatelskou obcí. Na jejich základě pak jsou v předposlední části práce uvedeny návrhy a doporučení k systému financování z rozpočtu obce Vítkov, které by měly vést ke zkvalitnění hospodaření v oblasti školství.

Při zpracovávání této práce je čerpáno z právních předpisů, zejména ze školského zákona, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a jiných legislativních předpisů týkajících se dané problematiky. Dále je čerpáno z odborné literatury týkající se veřejného sektoru, zejména územních samosprávných celků a příspěvkových organizací a v neposlední řadě z interních podkladů obce.

2 Působnost obcí v oblasti školství

Kapitola je členěna na dvě části. V první části jsou uvedeny základní charakteristiky školství v České republice, metody financování školství a v další části je vymezena působnost obcí v oblasti školství, postavení obcí ve vztahu ke školským zařízením a základních charakteristiky příspěvkových organizací zřizovaných obcí. Základními zdroji informací pro tuto kapitolu jsou zejména zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání neboli tzv. školský zákon, dále zákon č. 128/2000 Sb. o obcích a v neposlední řadě také zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dále jsou to odborné publikace zabývající se danou problematikou.

2.1 Školství jako odvětví veřejného sektoru

Školství je obecný termín, ve kterém je zahrnuto jak vzdělávání ve všech svých formách, tedy základní, střední, vyšší odborné a vysoké, tak jednotlivé instituce, které vzdělávání zajišťují, včetně jednotlivých pracovníků. Řadí se mezi odvětví veřejného sektoru, které výrazně kultivuje lidský potenciál, přináší řadu pracovních míst a v neposlední řadě se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu. Školství je ve veřejném sektoru řazeno do neziskové oblasti. Vzdělávání je považováno za veřejný statek, resp. veřejnou službu, která je zajišťována prostřednictvím neziskových organizací.¹ V tomto odvětví jsou do jisté míry zajišťovány také smíšené a soukromé statky. „Z hlediska dosavadního celkového vývoje se vzdělání ukazuje jako určující prvek kultury, který ovlivňuje všechny životní a pracovní formy společnosti.“² Vzdělávání formuje moderní společnost. Kultivace potenciálu jednotlivce přináší prospěch celé společnosti a tím vzniká efekt pozitivní externality.

2.1.1 Organizace vzdělávací soustavy České republiky

Vzdělávací soustavu tvoří v České republice školy a školská zařízení. Vzdělávání je v ČR rozděleno do čtyř základních oblastí: preprimární, primární, sekundární a terciární vzdělávání. Tyto oblasti jsou dále rozšířeny v Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED 97 UNESCO, která vytváří 7 kódů, kdy každý označuje úroveň vzdělávání, jednotnou klasifikaci pro vzdělávací systémy mezi jednotlivými státy.

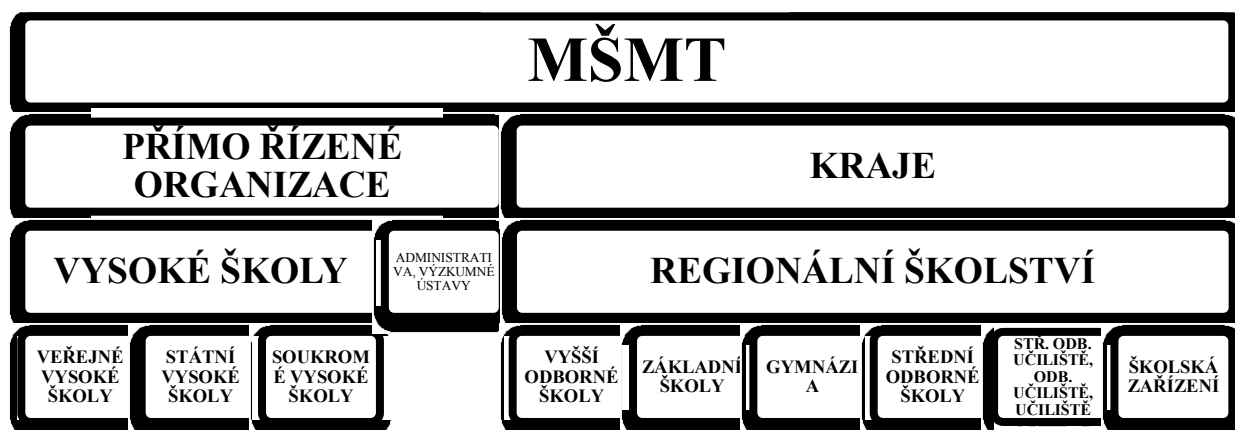
---

¹ Podrobněji v kapitole 2.2.3 *Příspěvkové organizace ÚSC*

² RÝDL, 2012, str. 48.

Obr. č. 2.1: *Struktura školství v ČR*

Zdroj: PEKOVÁ a kol., 2012, str. 243, vlastní zpracování.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je ústředním orgánem, který řídí výkon státní správy ve školství v České republice. Vede Školský rejstřík, který je veřejný a který obsahuje rejstřík škol a školských zařízení a rejstřík školských právnických osob. Ze státního rozpočtu (SR) jsou poskytovány finanční prostředky pouze těm školám, které jsou v tomto rejstříku zapsané. MŠMT dohlíží a kontroluje správné a efektivní využití finančních prostředků, které přiděluje z SR. Dále odpovídá za stav koncepce a rozvoj vzdělávací soustavy, tvoří podmínky pro výkon ústavní a ochranné výchovy, preventivně výchovné péče a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

2.1.2 Zřizovatelé škol

Zřizovateli škol a školských zařízení, jako školských právnických osob nebo příspěvkových organizací, může být několik subjektů – kraje, obce nebo dobrovolné svazky obcí. Dále může být dle zvláštního předpisu tímto zřizovatelem Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), registrované církve a náboženské organizace nebo soukromé fyzické či právnické osoby. Dále viz zákon.

V následující tabulce je uveden podíl zřizovatelů škol v ČR. Tabulka vychází z dat Ústavu pro informace ve vzdělávání, který zřizuje MŠMT. Tabulka, ve které jsou zřizovatele rozděleni dle úrovně vzdělávání, je uvedena v příloze č. 3.

Tabulka č. 2.1: Podíl zřizovatelů škol – údaje za školní rok 2012/2013

Zřizovatel	Počet zřizovaných škol	Relativní počet (v %)
MŠMT	150	1,3
obec	8 353	71,9
kraj	2 057	17,7
jiný resort	12	0,1
soukromník	906	7,8
církev	139	1,2
Σ	11 617	100%

Zdroj: ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. ÚIV: Statistická ročenka školství 2012/2013 [online]. ÚIV [10. 1. 2014]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>. Vlastní zpracování.

Graf č. 2.1: Podíl zřizovatelů škol – údaje za školní rok 2012/2013

Zdroj: ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. ÚIV: Statistická ročenka školství 2012/2013 [online]. ÚIV [10. 1. 2014]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>. Vlastní zpracování.

Z tabulky a grafu je zřejmé, že nejvýznamnějším zřizovatelem škol jsou obce. To platí zejména na úrovni předškolního vzdělávání, kde zřizuje téměř 94 % všech zařízení a základního vzdělávání, kde zřizuje téměř 89 % ze všech zařízení poskytujících základní vzdělávání v ČR pro školní rok 2012/2013. V oblasti středního vzdělávání pak nejvíce škol zřizuje kraj a soukromé instituce. Kraj je také významným poskytovatelem vyššího odborného vzdělávání. K přesunu pravomocí z MŠMT na obce či kraje došlo v roce 2002,

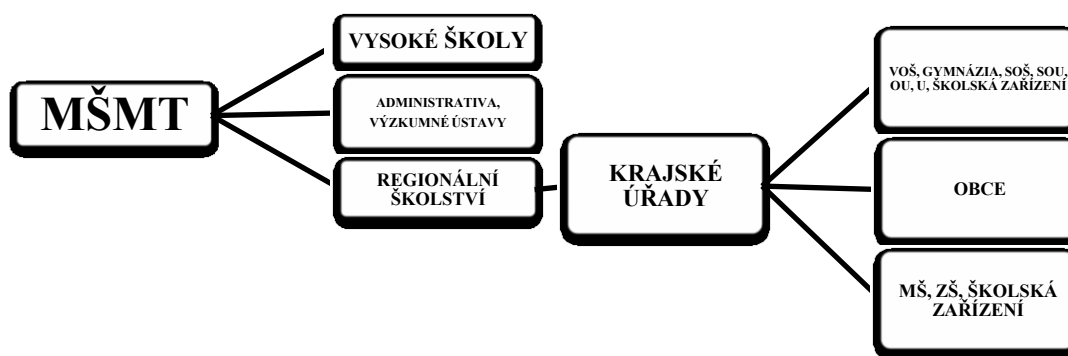
kdy probíhala reforma státní správy, a cílem těchto změn bylo přiblížení zřizovatelů ke školám.

Školství je řízeno a spravováno veřejnou správou v rozsahu, který odpovídá typu školy. Státní správu ve školství vykonávají ředitelé škol a školských zařízení, obecní úřady s rozšířenou působností, krajské úřady, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Česká školní inspekce a jiné orgány státní správy. Samosprávu vykonávají kraje, obce a školská rada. Výchozí legislativou je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání neboli tzv. **školský zákon**, příp. zákon o vysokých školách. Vzdělávací soustava v České republice je dvoustupňová a tvoří ji školy, které poskytují vzdělání dle rámcových vzdělávacích programů a poskytují společenský uznaný stupeň vzdělání a školská zařízení, která doplňují vzdělání ve školách.

2.1.3 Financování regionálního školství

Kvalita vzdělávání je závislá ve velké míře také na množství finančních prostředků, které do dané instituce plynou. Školství má v rozpočtu České republiky vlastní rozpočtovou kapitolu, která náleží Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Na školství připadá v průměru 11 % z celkových výdajů SR. Prostřednictvím tohoto úseku jsou financovány školy a školská zařízení zřizovaná obcemi, svazky obcí a kraji (Územní samosprávné celky – ÚSC), dále soukromé školy, církevní školy, vysoké školy a přímo řízené organizace. Školy a školská zařízení jsou financovány rovněž z prostředků jejich zřizovatelů. Vzhledem k tomu, že největšími zřizovateli v oblasti školství jsou ÚSC je velká část školství financována z veřejného rozpočtu, resp. příspěvků obcí a krajů na provoz škol a školských zařízení. Tyto prostředky pokrývají ostatní provozní náklady, jenž souvisí s provozem školy a které nejsou hrazeny ze SR.

Obr. č. 2.2: Toky finančních prostředků ze SR ve školství ČR

Zdroj: PEKOVÁ a kol. 2012, str. 244. Vlastní zpracování.

Značná část prostředků plynoucích ze SR, které má MŠMT k dispozici, je použita na financování regionálního školství. Regionální školství zabezpečují jednotlivé krajské úřady, které dále přerozdělují finanční prostředky všem školám v daném regionu. Jsou to finanční prostředky na mzdy pro pracovníky ve školství, výdaje na školní pomůcky, učebnice a školní potřeby, které žákům hradí stát, dále náklady na výuku žáků se zdravotním postižením či investiční výdaje. Vzhledem k zaměření práce bude nadále řešeno pouze předškolní a základní vzdělávání, příp. některá školská zařízení.

Regionální školství zahrnuje všechny ostatní školy a školská zařízení mimo vysoké školy. Řídí jej odbor školství příslušného krajského úřadu, který rozděljuje finanční prostředky školám v tomto kraji. Zabezpečuje tak všechny školy v regionu, mimo vysoké školství. Patří zde mateřské školy, základní školy, gymnázia, speciální školy, střední odborné školy, střední odborné učiliště, odborné učiliště a učiliště a dále vyšší odborné školy, základní umělecké školy, jazykové školy a ostatní školská zařízení. Obce a svazky obcí zřizují (příp. zrušují) mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy a školská zařízení.³ Kraj, prostřednictvím své samostatné působnosti v oblasti vzdělávání a výchovy, zřizuje instituce vymezené v zákoně.

Všechny školy a školská zařízení hospodaří převážně jako příspěvkové organizace⁴ nebo školská právnická osoba. Mezi hlavní příjmy základních a středních škol patří neinvestiční účelové dotace, které jim jsou poskytovány prostřednictvím krajských úřadů z MŠMT

³ Podrobněji v kapitole 2.2.2 Právní postavení obce v oblasti školství

⁴ Podrobněji v kapitole 2.2.3 Příspěvkové organizace ÚSC

a příspěvky jejich zřizovatelů. Hlavní výdaje škol jsou náklady na mzdy, které patří k největším výdajům ve školství a jejich výše je přibližně 65 % z celkových výdajů, dále výdaje na sociální a zdravotní pojištění nebo příspěvek do Fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Dále jsou to materiální výdaje na spotřebu energií a materiálu, které slouží k zabezpečení provozu škol. Mezi další výdaje patří daně a poplatky a ostatní náklady. Výši těchto neinvestičních výdajů určuje počet žáků či studentů a počet tříd a jsou určeny také dle nákladnosti poskytovaného vzdělání. „Mezi všeobecné zásady pro rozpis finančních prostředků pro školy patří spravedlnost, průhlednost, objektivnost, demokratičnost a hospodárnost.“⁵

V následující tabulce jsou uvedeny neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně – regionální školství územních samosprávných celků, které poskytuje MŠMT na regionální školství (RgŠ). Významným problémem, při zjišťování těchto údajů, bylo složité vymezení výdajů na RgŠ v obcích z výdajů na RgŠ ÚSC. Hlavním důvodem je to, uvedené výdaje neprochází přímo rozpočty zřizovatelských obcí, ale krajskými rozpočty, jenž poskytují dotace na účty jednotlivých škol a školských zařízení.

Tabulka č. 2.2: *Výdaje MŠMT na RgŠ v ÚSC v roce 2008–2013 (v tis. Kč)*

Rok	NIT ÚSC*	Z toho kraje	Z toho obce	Ostatní transfery
2013**	85 141 526,00	-	-	-
2012	84 782 686,96	74 315 015,44	10 466 508,90	1 162,62
2011	84 757 907,18	74 380 019,39	10 377 887,78	-
2010	80 118 392,42	71 001 318,58	9 117 073,84	-
2009	83 387 805,81	74 526 981,88	8 860 823,93	-
2008	78 403 736,62	70 135 702,51	8 268 034,11	-

Zdroj: MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *MŠMT: Závěrečný účet kapitoly MŠMT za rok 2012* [online]. MŠMT [27. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/zaverecny-ucet-kapitoly>. Vlastní zpracování.

* Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně – regionální školství ÚSC.

⁵ PEKOVÁ a kol. 2012, str. 257.

** Údaje pro rok 2013 nejsou ještě účetně zpracovány.

Celková výše neinvestičních transferů veřejných rozpočtů územní úrovně v roce 2012 činila 84 782 686,92 tis. Kč a zahrnovala **přímé výdaje na vzdělávání** (76 100 943,00 tis. Kč), přímé výdaje na vzdělávání pro sportovní gymnázia (69 946,00 tis. Kč), neinvestiční výdaje pro soukromé školství (3 984 927,00 tis. Kč) aj. jako např. prostředky na rozvojové programy, operační programy, soutěže, programy pro podporu národnostních menšin aj. Dle rozpočtu MŠMT byly stanoveny přímé náklady na vzdělávání určeny pro Magistrát hlavního města Prahy, který má v tomto členění zvláštní postavení – vykonává (z pohledu školského zákona) funkci kraje, z účetního pohledu je však Praha považována za obec. Dále byly tyto přímé výdaje na vzdělávání určeny takto:

Přímé náklady pro školy zřizované obcemi a svazky obcí: **47 355 033 tis. Kč**,

Přímé náklady pro školy zřizované kraji: 28 745 910 tis. Kč.

Financování regionálního školství, tedy krajského a obecního školství, ze SR je definováno školským zákonem. Je zajišťováno vícezdrojově a finanční prostředky jsou rozdělovány tzv. **normativní metodou**. V kombinaci s touto metodou je používáno také programové financování, které ale představuje pouze malou část financování (v roce 2013 pouhých 0,4 %⁶ a pro rok 2014 0,62 %). MŠMT stanovuje tzv. **republikové normativy**, které slouží jako základní nástroj pro rozpis finančních prostředků vyčleněných v rozpočtu MŠMT pro RgŠ územních samosprávných celků (ÚSC) do rozpočtů jednotlivých krajů a které stanovují výši výdajů podle připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok a jsou stanoveny jako průměrné hodnoty pro celou republiku. Výše republikových normativů je uvedena v příloze č. 1. Součástí je také určení limitu počtu zaměstnanců, kteří připadají na 1000 dětí, žáků nebo studentů v určité věkové kategorii. Základní normativní ukazatele republikových normativů jsou: neinvestiční výdaje poskytované ze SR (NIV), mzdové prostředky (MP) včetně odvodů, ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Do NIV se zahrnují vedle výdajů na vzdělávání také

---

⁶MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2013* [online]. MŠMT [9. 11. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpocet-a-rozpis-rozpocetu-primych-vydaju-4>.

výdaje na stravování, ubytování, zdravotní postižení, zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity a poradenské služby.

Krajské normativy stanovuje krajský úřad jako výši výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok. Jednotkou výkonu je jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená. Součástí krajských normativů jsou příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů. Odbor školství prostřednictvím krajských normativů vytváří rozpočet pro všechny školské organizace v daném kraji, které zřizuje kraj či obec nebo svazek obcí. Při tomto rozpočtu se vychází z návrhů předložených obcí s rozšířenou působností. Vypracovává krajské normativy, které zohledňují dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoj vzdělávací soustavy v kraji, rámcové vzdělávací programy nebo akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání, rozsah přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti a naplněnost tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních. MŠMT stanovuje členění krajských normativů, rozhodné ukazatele pro jejich stanovení, jednotky výkonu aj. Kraje, dle výše uvedených podmínek, vytváří dle republikových normativů vlastní normativy. Výše krajských normativů je stanovena dle učebních plánů, maximálního počtu žáků, který určuje vyhláška, dále dle počtu vyučovacích hodin aj. u jednotlivých typů škol. Výdaje na jednoho studenta se na školách liší podle jejich odborného zaměření. Výše normativů se různí např. u průmyslových škol. Průmyslové školy jsou více ekonomicky náročné a mají vyšší normativy, např. ve srovnání s gymnázii, jenž mají nižší ekonomickou náročnost.

Programové financování umožňuje řešit financování té části vzdělávání a školských služeb, u kterých není možné promítnout je do republikových normativů, nebo by toto promítnutí nebylo účelné. V roce 2013 je na rozvojové financování vyčleněno pro oblast regionálního školství cca 320 mil. Kč. Většina těchto rozvojových programů se týká podpory inkluzivního vzdělávání.

Tabulka č. 2.3: Rozvojové programy pro rok 2013 pro obce

Název rozvojového programu	NIV* celk.	MP* celk.	Zákon né odvody	FKSP	ONIV*	Zam.*
<i>Asistenti pedagoga - sociálně znevýhodněný</i>	95 000	70 370	23 926	704	0	550
<i>Bezplatná příprava - EU</i>	910	620	211	5	74	0
<i>Základní vzdělávání - azylanti</i>	3 700	2 535	862	26	277	0
<i>Bezplatná výuka ČJ-cizinci z 3. zemí</i>	10 440	7 000	2 380	60	1 000	0
<i>Pomůcky kompenzačního a rehabilitačního charakteru</i>	5 000	0	0	0	5 000	0
<i>Na podporu inkluzivního vzdělávání</i>	30 000	22 222	7 556	222	0	0
<i>Zavádění diagnostických nástrojů</i>	2 000	0	0	0	2 000	0

Zdroj: MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Rozvojové programy pro rok 2013* [online]. MŠMT [9. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-pro-rok-2013>.

*NIV - neinvestiční výdaje, MP - mzdové prostředky, ONIV - ostatní neinvestiční výdaje, Zam - zaměstnanci

V oblasti školství dochází z ekonomického hlediska k pomalé návratnosti vložených prostředků a také ke špatnému měření dosažených výsledků z hlediska kvality. To je měřeno zejména dle dosaženého vzdělání obyvatelstva a kvalitou pracovní síly. „Pro měření velikosti toků a dopadů do lidského kapitálu lze použít např. metody počet žáků, studentů či posluchačů (v příslušné škole nebo vzdělávacím zařízení) a výše výdajů na příslušný druh vzdělávání (investice a provoz školy, zařízení aj.).“⁷

⁷ PEKOVÁ a kol. 2012, str. 241.

2.2 Postavení a funkce obcí ve vztahu ke školským zařízením

Územní samospráva společně s ústřední vládou, resp. státní správou, reprezentuje stát. „Hovoříme o decentralizaci zabezpečování veřejných statků lokálním, případně i regionálním veřejným sektorem, decentralizaci věcných kompetencí (ale i odpovědnosti).“⁸ Vyšším územním samosprávným celkem jsou v České republice kraje a základním územním samosprávným celkem jsou **obce**. Krajů je v současné době 14 a obcí 6 253. Za posledních 20 let se množství obcí příliš nezměnilo, odchylky jsou jen v desítkách.⁹ Vzhledem k věcnému obsahu práce bude nadále zmiňováno pouze postavení a funkce obcí. Obce tedy zabezpečují veřejnou potřebu. Jako nejčastěji poskytovanou veřejnou službou je školství, na které obec mnohdy vynakládá největší objem finančních prostředků.

2.2.1 Obec - základní článek územní samosprávy

Obce jsou z historického hlediska základem společnosti. Jako základní články územní samosprávy zabezpečují lokální veřejné statky, které zabezpečují pro své občany a národní veřejné statky, převážně preferované, které jsou zajišťovány zejména v rámci přenesené působnosti.¹⁰ Dle zákona to jsou základní územní samosprávné společenství občanů a tvoří územní celek vymezený hranicí území obce. Jsou vybaveny kompetencemi, odpovědností a pravomocemi. Jsou to samostatné ekonomické a právní subjekty, které reprezentují především zájmy občanů a veřejnosti, jenž žijí na jejím území. „Obec by měla pečovat o všestranný sociálně – ekonomický rozvoj svého území a o potřeby občanů, které jsou ve veřejném zájmu.“¹¹ Mezi tři hlavní znaky obce patří území, občané a působnost. Obec spravuje své záležitosti samostatně – samostatná působnost. Státní orgány či orgány krajů zasahují do samostatné působnosti jen v případě, vyžaduje-li to ochrana zákona. Státní správu, která byla svěřena orgánu obce, vykonává obec jako svou přenesenou působnost, kdy jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy příp. krajem. Obce obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v rámci přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti plní obce záležitosti, o kterých může sama rozhodovat – samospráva. Obec tedy má jisté

---

⁸ PEKOVÁ a kol. 2012, str. 97.

⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Česká republika od roku 1989 v číslech* [online]. ČSÚ [30. 10. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989.

¹⁰ PEKOVÁ, 2011, str. 99.

¹¹ PEKOVÁ a kol. 2012, str. 138.

legislativně upravené pravomoci. Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, nejsou-li zákonem svěřeny krajům nebo nejde-li o přenesenou působnost. Obec v samostatné působnosti pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb svých občanů jako je potřeba bydlení, ochrany, zdraví, dopravy a spojů, informací, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a veřejného pořádku.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce (příp. města, městyse). Dalšími orgány jsou rada obce, starosta a místostarostové, výbory, komise, obecní úřad a jeho jednotlivé odbory. Zastupitelstvo je kolektivní volený orgán. Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlíží k velikosti obce a počtu obyvatel dle zákona o obcích. Zastupitelstvo má hlavní rozhodovací pravomoci. Zastupitelstvo, po zvolení v komunálních volbách na čtyřleté období, volí starostu, místostarosty a členy rady obce. Jedná ve veřejných jednáních, které se dle zákona konají minimálně čtyřikrát ročně. Rada obce je výkonný orgán, který je podřízen zastupitelstvu obce. V rámci přenesené působnosti vydává společně s obecním úřadem nařízení obce. Není volena tehdy, má-li zastupitelstvo obce méně než 15 členů. Tvoří ji starosta, místostarostové a další členové, kteří jednají v neveřejných jednáních. Ve velkých městech tvoří radu obce primátor, jeho náměstci a ostatní členové. Komisi, která je dalším orgánem obce, je svěřen výkon přenesené působnosti, do níž patří státní správa. Představitelem a zástupcem obce navenek je starosta, který je odpovědný zastupitelstvu.

Hospodaření obce přezkoumává krajský úřad v přenesené působnosti. Stát neručí za hospodaření a závazky obce, nepřevzme-li stát tento závazek smluvně. Rozpočty územních samospráv jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů. Rozpočet ÚSC zajišťuje důležitou funkci územních samospráv – jejich financování. Územní rozpočet je sestavován během rozpočtového procesu, při kterém musí být dodržovány rozpočtové zásady, které platí v celé soustavě veřejných rozpočtů. Sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obce a hospodaření s prostředky se řídí zvláštním zákonem. „Rozpočty územních samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec (kraj) získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované jejich vlastní činností, a ty se přerozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru územní samosprávy nebo prostřednictvím

soukromého sektoru."¹² Funguje na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence. Tento rozpočtový plán je nástroj, který slouží k financování potřeb v lokálním a veřejném sektoru a měl by zajistit platební schopnost obce. Je to účetní bilance a řídí se zákonem o účetnictví. Rozpočtové období trvá jeden kalendářní rok.

Rozpočet má dvě části – část běžnou a část kapitálovou. V kapitálové části rozpočtu se nacházejí příjmy a výdaje, kterými se financují investiční potřeby týkající se několikaletého období. Příjmy v tomto rozpočtu tvoří přebytek rozpočtu běžného. Mezi příjmy patří také např. vlastní příjmy z prodeje majetku a dále příjmy z tzv. přerozdělovacích procesů – dotace. Kapitálová část rozpočtu může být schodková, je ale nutný plán vyrovnaní tohoto rozpočtu. V běžné části se nacházejí běžné příjmy a běžné výdaje, kterými jsou financovány potřeby, které se každoročně opakují. Tato část rozpočtu by měla být vyrovnaná, příp. přebytková. Výdaje územních rozpočtů slouží především k zabezpečování veřejných, příp. smíšených statků pro obyvatelstvo. Mezi výdaje na smíšené statky patří zejména výdaje na vzdělání a další výdajové programy v oblasti péče o rodinu, péče o zdravotně postižené, domovy důchodců aj.

Obce zabezpečují veřejné služby pro své občany prostřednictvím neziskových organizací a pro výkon své samostatné působnosti mohou zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce. Nejčastější veřejnou potřebou, která je zabezpečována obcemi, je **školství**, veřejné zdravotnictví, sociální služby, požární ochrana, likvidace komunálního odpadu, doprava aj. Územní samosprávné celky, v našem případě obce, mohou, dle zákona č. 50/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, k plnění svých úkolů zřizovat organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity, dále zakládat obchodní společnosti, obecně prospěšné společnosti, školské právnické osoby, zřizovat veřejné výzkumné instituce a zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk.

2.2.2 Právní postavení obce v oblasti školství

Obce a svazky obcí vykonávají ve školství územní samosprávu. Zřizují (příp. zrušují) mateřské školy (MŠ), základní školy (ZŠ), základní umělecké školy a školská zařízení

---

¹² PROVAZNÍKOVÁ R., 2009, str. 57.

(např. školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení). Dle školského zákona je obec povinna zajistit podmínky pro plnění školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec základní školu buďto zřizuje, anebo zajistí plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Na území obce, části obce nebo na území více obcí se vymezují tzv. školské obvody spádové školy dle školského zákona takto:

- je-li v obci jedna ZŠ zřízená obcí, tvoří školský obvod území obce,
- je-li v obci více ZŠ zřizovaných obcí, stanoví obec školské obvody vyhláškou.

Pokud však nejsou tyto školské obvody spádové školy stanoveny a je tím ohroženo plnění povinné školní docházky žáků, rozhodne o školském obvodu spádové školy krajský úřad v přenesené působnosti.

Dále je obec povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a pro děti umístěné na jejím území v dětském domově. Obec mateřskou školu buďto zřizuje anebo zajistí předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Obec nebo svazek obcí může dále zřizovat a zrušovat základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení a školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, pokud prokáže potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení jejich činnosti. Obec dále může zřizovat tzv. přípravné třídy v základní škole a to se souhlasem krajského úřadu pro děti v posledním roce před zahájením školní docházky dle školského zákona.

Při základních a středních školách se zřizuje školská rada. Tu zřizuje zřizovatel školy, který zároveň stanoví počet členu a její volební řád. Zřizovatel jmenuje třetinu školské rady, druhou třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a poslední třetinu volí pedagogičtí pracovníci školy. Ve školské radě dochází k propojení veřejnosti a samosprávy, která se zapojuje do řízení školy.

Při zajišťování vzdělávání a školských služeb (zejména při zřizování/zrušování škol a školských zařízení) musí obec dle školského zákona dbát o soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb se zájmy občanů a kraje, s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem svého území. Dále musí obec dbát na dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek.

2.2.3 Příspěvkové organizace ÚSC

Neziskové organizace jsou zřizovány především ve veřejném sektoru, zejména tam, kde není konkurenční prostředí v rámci soukromého sektoru. „Tento způsob se volí i tehdy, jde-li o nezbytné služby, zejména preferované veřejné statky, u kterých je nutné zajistit jejich absolutní spolehlivost.“¹³ Jejich prostřednictvím jsou zabezpečovány veřejné statky. Jejich významnou charakteristikou je určení jejich zřizovatele. V případě, že je to stát nebo územní samospráva, se jedná o *vládní neziskové organizace*. V situaci, kdy tyto organizace zakládají soukromé subjekty, jde o *nevládní neziskové organizace*. Dále rozlišujeme neziskové organizace dle vlastnictví a to *veřejnoprávní neziskové organizace*, jenž jsou ve veřejném vlastnictví a *soukromoprávní neziskové organizace*, které jsou zřizovány podle soukromého práva a majetek je v soukromém vlastnictví. Neziskové organizace mají organizační strukturu, nejsou zakládány za účelem dosahování zisku a slouží veřejně prospěšným cílům.

Mezi hlavní neziskové organizace, prostřednictvím kterých jsou zajišťovány veřejné statky a neziskové činnosti pro obyvatelstvo, patří organizační složky bez právní subjektivity, obecně prospěšné společnosti a **příspěvkové organizace**, které mají právní subjektivitu. S ohledem na zaměření diplomové práce se bude následující text zabývat pouze příspěvkovými organizacemi.

Právní postavení příspěvkových organizací v ČR je definováno zejména dvěma zákony a to:

- zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a
- zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

---

¹³ PEKOVÁ a kol. 2012, str. 38.

První uvedený zákon se týká zejména příspěvkových organizací a organizačních složek, které zřizuje státní správa, jedná se tedy o státní příspěvkové organizace a organizační složky státu. Druhý zákon se zabývá organizačními složkami územních samosprávných celků.

Příspěvkové organizace by měly orgány státní správy či územní samosprávné celky zřizovat v případě zabezpečení smíšených veřejných statků či služeb, které jsou poskytovány občanům s jejich finanční spoluúčastí a proto mohou tyto organizace dosahovat vlastních příjmů. Zpravidla ale ve své činnosti nevytvářejí zisk. Tyto statky či služby by měly být prospěšné jak pro obec, tak pro její občany. Příspěvková organizace má být zřízena především pro zajištění takových služeb, které jsou pro občany a obec, příp. kraj prospěšné a potřebné. „Obce či kraje jsou oprávněny zřídit příspěvkovou organizaci pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.“¹⁴

Vznik příspěvkové organizace je stanoven rozhodnutím zastupitelstva ÚSC. Ten ji zřizuje pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové. Rozsah, struktura a složitost této činnosti vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat platné záležitosti dle zákona, kterými jsou např. vymezení účelu a předmětu činnosti, statutární orgány, vymezení majetku, který zřizovatel předává příspěvkové organizaci k hospodaření či doby pro kterou je příspěvková organizace zřízena. Zapisují se obchodního rejstříku, kdy návrh na zápis podává zřizovatel. V případě příspěvkových organizací v oblasti školství se zapisují do rejstříku škol a školských zařízení, který vede MŠMT. Hlavní účel, pro který je příspěvková organizace zřízena by měl odpovídat rámci samostatné působnosti obce. Tento hlavní účel je vymezen v zřizovací listině a vystihuje podstatu činnosti organizace. Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel. Název organizace by měl obsahovat i označení, že se jedná o příspěvkovou organizaci a nesmí být zaměnitelný s jinou příspěvkovou organizací. Zaměstnanci příspěvkových organizací se zařazují dle zákoníku práce č. 262/2006 Sb. ve znění pozdějších změn a předpisů.

Hospodaření příspěvkových organizací je z důvodu jejich právní subjektivity řízeno jejich vlastním rozpočtem, který musí být vyrovnaný. Příspěvkové organizace jsou napojeny na

---

¹⁴ MORÁVEK, Z., MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKÚPKOVÁ, D. 2012, str. 29.

rozpočet svého zřizovatele. „Obec a kraj tedy rozhodnutím o zřízení příspěvkové organizace rozhodují jak o použití finančních prostředků z rozpočtu obce či kraje, tak o užití majetku obce či kraje k zabezpečení obcí i krajů a občanům prospěšných služeb.“¹⁵ U těchto činností je potřeba, aby zastupitelstvo určilo vyšší poplatků, které budou platit občané. Zřizovatel jim dá do správy zpravidla majetek, který využívají k produkci veřejných statků. Hospodaří s prostředky:

- svěřenými obcí v rozsahu stanoveném zřizovací listinou (příspěvek zřizovatele),
- získanými ze státního rozpočtu prostřednictvím krajského rozpočtu či obecního rozpočtu,
- s peněžními prostředky získanými vlastní činností (např. pronájem a prodej majetku, úplata za vzdělání),
- s peněžitými dary od fyzických nebo právnických osob,
- z rozpočtu EU aj.

Do svého vlastnictví může nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena. Příjmy, které tyto organizace mají, ve většině případů nepokrývají všechny náklady, tudíž nejsou finančně samostatné. Proto jsou jim poskytovány tzv. nenávratné příděly z rozpočtu zřizovatele, např. dotace či tzv. **příspěvek na provoz** (příp. příspěvek na investice), které mají za úkol dorovnat rozdíl mezi náklady a příjmy. Ten společně s vlastními příjmy tvoří tržby příspěvkových organizací. Příspěvek na provoz je dopředu plánován a je závazným finančním ukazatelem. Je stanoven dle finančního plánu příspěvkové organizace, který pomáhá zřizovateli určit výši příspěvku. Je navázán na výkon či jiné potřeby příspěvkové organizace. Doplnuje chybějící zdroje, které příspěvková organizace potřebuje na běžný provoz a navazuje na výkony či jiná kritéria. Dotace, které může příspěvková organizace získat, jsou převážně financovány z rozpočtu Evropské Unie (EU). Příspěvkové organizace mohou poskytovat půjčky pouze z fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Ve výjimečných případech může být příspěvková organizace tzv. odvodová, tedy že odvádí

---

¹⁵ MORÁVEK, Z., MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKÚPKOVÁ, D. 2012, str. 29.

své přebytky hospodaření do rozpočtu svého zřizovatele, rozhodne-li o tom. I přestože má právní subjektivitu, některé činnosti musí být schváleny jejím zřizovatelem. Zároveň nemůže příspěvková organizace nakupovat cenné papíry či poskytovat dary jiným subjektům. Účtují dle zákona o účetnictví. Jsou poplatníkem daně z příjmů a dalších daní, jsou ale v mnoha případech platby daní zvýhodňovány nebo osvobozeny. Hospodaření příspěvkové organizace je kontrolováno ze strany zřizovatele, který mj. může poskytnout návratnou finanční pomoc, která bude sloužit k překlenutí časového nesouladu mezi zdroji a potřebami příspěvkové organizace.

Příspěvkové organizace v oblasti školství zřizované obcemi získávají finanční prostředky zejména z těchto zdrojů:

- z příspěvku na provoz od zřizovatele, kterým je obec a který pokrývá ostatní provozní náklady, které souvisí se zajištěním provozu školy a které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu,
- z příspěvku na přímé vzdělávací náklady, který prostřednictvím krajského úřadu poskytuje MŠMT a který poskytuje prostředky na neinvestiční náklady, jako jsou např. výdaje na pomůcky, školní potřeby, učebnice aj. dále na mzdy a odvody na sociální a zdravotní pojištění a odvody do FKSP. Tyto finanční prostředky jsou poskytovány na základě platných republikových, resp. krajských normativů¹⁶,
- prostřednictvím programového financování MŠMT,
- z darů,
- z vlastní činnosti,
- z příspěvků rodičů aj.

V případě, že příspěvková organizace dosáhne tzv. zlepšeného výsledky hospodaření, tedy jsou-li např. její náklady nižší než plánované, putují tyto příděly do **peněžních fondů**. Příspěvkové organizace mohou vytvářet čtyři peněžní fondy - FKSP, rezervní fond, fond odměn a investiční fond. Rezervní fond se tvoří přidělem ze zlepšeného výsledku hospodaření

---

¹⁶ Podrobněji v kapitole 2.1.3 *Financování regionálního školství*

(jeho výše je schválená zřizovatelem a je snížen o převody, které plynou do fondu odměn) a peněžními dary. Je používán k financování dalšího rozvoje, k překlenutí časového nesouladu mezi náklady a výnosy, k úhradě sankcí, ztrát z předchozích let a je také použit na přiděl do investičního fondu, o kterém rozhoduje zřizovatel. Fond odměn je také tvořen zlepšeným výsledkem hospodaření příspěvkové organizace. Je schvalován zřizovatelem jeho výše je 80 %, maximálně však 80 % limitu mzdových prostředků. Z tohoto fondu se hradí odměny dle nařízení vlády o usměrňování výše prostředků na platy a odměny. Investiční fond je zřizován zejména z důvodu financování investic, k úhradě splátek minulých investičních úvěrů, k financování oprav a údržby a dalšího rozvoje příspěvkové organizace. Je tvořen z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku dle odpisového plánu, který schvaluje zřizovatel. Dále ho tvoří investiční dotace - příspěvky na investice od zřizovatele nebo investiční dotace ze státních fondů, výnosy z prodeje vlastního dlouhodobého hmotného majetku, účelové investiční dary a příspěvky od jiných subjektů a také převody z rezervního fondu. Poslední fond – fond kulturních a sociálních potřeb je tzv. sociální fond. Tvoří se zálohově ve výši 1 % z roční plánované výše nákladů na platy a náhrady platů, mezd, odměn a ostatních plnění za práci. Vyúčtování tohoto fondu se dělá v účetní závěrce dle skutečného ročního objemu plnění za práci. Jsou z něj financovány kulturní, sociální a další potřeby zaměstnanců a důchodců, kteří pracovali v příspěvkové organizaci. Tento fond se řídí vyhláškou Ministerstva financí.

2.3 Shrnutí kapitoly

Školství, které je významným odvětvím veřejného sektoru, formuje moderní společnost. Vzdělávání je veřejná služba, která je zajišťována především neziskovými organizacemi. Zřizovateli těchto organizací jsou nejčastěji obce (téměř 72 %) a to jak na úrovni předškolního, tak i základního vzdělání. Dále jsou to kraje (téměř 18 %) v oblasti středního vzdělávání. Školství je ze SR financováno prostřednictvím rozpočtové kapitoly MŠMT. V největší míře je financováno regionální školství. To je financováno tzv. vícezdrojově – normativní metodou a programovým financováním, které však představuje pouze malou část, z celkového objemu finančních prostředků.

Územní samosprávu vykonávají v oblasti školství obce, svazky obcí a kraje. Obce jsou dle školského zákony povinny zajistit povinnou školní docházku pro děti s místem trvalého

bydliště v obci a ostatní dle zákona. Obce jsou také povinny zajistit plnění předškolní docházky a to v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

Nejčastější neziskovou organizací, která funguje v oblasti školství, jsou příspěvkové organizace. Tyto organizace jsou zpravidla neziskové a zajišťují fungování těch činností, které zajišťují služby, které jsou pro občany či obec prospěšné. O vzniku těchto organizací rozhoduje zastupitelstvo, jenž rozhoduje také o použití finančních prostředků a majetku, které potřebují k uskutečnění své činnosti. Jejich náklady obvykle převyšují výdaje, a proto je jim od zřizovatele poskytován tzv. příspěvek na provoz. Příspěvkové organizace v oblasti školství získávají finanční prostředky zejména ze dvou zdrojů a to z prostředků MŠMT a z prostředků zřizovatele.

Vzhledem k zaměření práce budou v následujících kapitolách analyzovány pouze ty příspěvkové organizace, které zřizuje obec Vítkov v Moravskoslezském kraji.

3 Analýza finančních intervencí obce Vítkov při zajišťování vzdělávání a školských služeb

V následující kapitole budou analyzovány finanční toky obce plynoucí na provoz příspěvkových organizací působících v oblasti školství, které ve sledovaných letech zřizovalo město Vítkov v okrese Opava. Konkrétně se jedná o Základní školu Vítkov, Komenského 754, příspěvková organizace, Základní školu Vítkov, Opavská 22, příspěvková organizace a Mateřská škola Vítkov, Husova 629 příspěvková organizace. Základními zdroji informací pro tuto kapitolu jsou finanční výkazy a ostatní informace poskytnuté Městským úřadem ve Vítkově.

3.1 Hospodaření obce Vítkov v letech 2008–2012

Město Vítkov se nachází v okrese Opava. Je to obec s pověřeným obecním úřadem, v jehož správním obvodu se nachází celkem 12 obcí a zároveň i s úřadem s rozšířenou působností s 12 obcemi ve správním obvodu. Město spravuje své záležitosti v rámci samostatné působnosti a také vykonává státní správu v rámci přenesené působnosti. Město má rozlohu 55 005 ha, skládá se ze 7 místních částí a má přibližně 6 000 obyvatel. Zastupitelstvo města se skládá z 21 členů a Rada města má členů 7. V současné době je město zřizovatelem pěti organizací a složek. Následující tabulka uvádí demografický vývoj ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Vítkově v letech 2008–2012.

Tabulka č. 3.1: *Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Vítkov v letech 2008–2012*

	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel	14 071	13 993	13 970	13 828	13 773
Z toho ve věku 0–14 let	15,9%	15,6%	15,5%	15,2%	15,3%

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: Časová řada - vybrané ukazatele za SO ORP Vítkov [online]

.ČSÚ [17. 2. 2014]. Dostupné z:

[http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_so_orp_vitkov/\\$File/ORP_Vit.pdf](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_so_orp_vitkov/$File/ORP_Vit.pdf).

Vlastní zpracování.

Z tabulky je zřejmé, že dochází k neustálému úbytku počtu obyvatel ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Vítkov. Ve srovnání s rokem 2000, kdy žilo v tomto správním obvodu celkem 14 498 osob, došlo do roku 2012 k poklesu o 725 obyvatel, což je pokles o 5 %. Podobná situace je u občanů ve věku 0–14, kdy v roce 2000 bylo celkem 18,1 %

z celkového počtu obyvatel ve správním obvodu v této věkové skupině a ve srovnání s rokem 2012 došlo k poklesu o 2,8 % a dochází tak ke stárnutí obyvatelstva. Je tedy zřejmé, že demografický vývoj v této oblasti má klesající tendenci a to jak v celkovém počtu obyvatel, tak v počtu obyvatel, kteří navštěvují mateřské a základní školy, tedy ve věkové skupině 0 – 14 let.

3.1.1 Příjmy a výdaje obce v jednotlivých letech

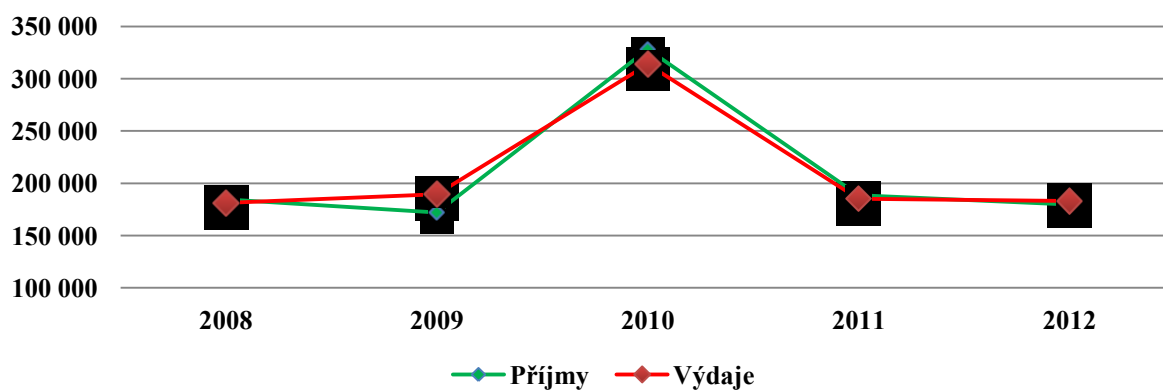
Mezi příjmy města Vítkov patří příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Mezi výdaje se řadí v největším objemu výdaje na služby pro obyvatelstvo, výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby, výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu, na zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství a také sociální věci a politiku zaměstnanosti. V následující tabulce a grafu je uveden vývoj příjmů a výdajů obce Vítkov ve sledovaných letech.

Tabulka č. 3.2: Meziroční vývoj rozpočtu obce Vítkov v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo
2008	184 640	181 110	3 530,00
2009	172 179,86	189 478,78	-17 298,92
2010	328 160,34	313 657,16	14 503,18
2011	188 591,62	185 142,07	3 449,54
2012	179 543,96	182 931,64	-3 387,68

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Graf č. 3.1: Vývoj příjmů a výdajů v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Z tabulky i grafu plyne, že příjmy i výdaje jsou při meziročním srovnání vyrovnané a nedochází k výraznému růstu či poklesu. Výjimkou je rok 2010, kdy došlo k výraznému navýšení příjmů i výdajů a to z důvodu velkého nárůstu přijatých transferů a to téměř 3,5 násobně ve srovnání s rokem 2009 a 1,5 násobně ve srovnání s rokem 2011. Tento nárůst byl způsoben přijatou významnou dotací, která byla použita na rekonstrukci sokolovny na Husově ulici a také na rekultivaci skládky v Nových Těchanovicích.

3.2 Školství v obci Vítkov v letech 2008–2012

První dochované zprávy o školství ve městě Vítkov jsou z konce 16. století. „Evangelíci zřídili první školu, dřevěnou budovu s jednou učebnou, v níž vyučovali čtení a psaní. Ta byla v roce 1630 změněna na školu katolickou a podléhala dozoru farního úřadu.“¹⁷ Ve městě Vítkov v letech 2008–2012 fungovala jedna mateřská škola, která pod sebou organizuje čtyři mateřské školky v obci a přilehlých obcích, dále jsou to tři základní školy, z toho jedna pro žáky se specifickými potřebami. Sekundární vzdělávání je zajišťováno prostřednictvím gymnázia a střední školy, která se nachází v obci Vítkov-Podhradí. Dále se v obci Vítkov nachází základní umělecká škola a středisko volného času. V rámci uvedených škol jsou pak zřizovaná jednotlivá školská zařízení. V následující tabulce je uveden přehled škol a školských zařízení ve Vítkově ve sledovaných letech a jejich zřizovatelů.

---

¹⁷ VÍTKOV - OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA. *MĚSTO VÍTKOV: Základní informace o městě* [online]. MĚSTO VÍTKOV [5. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkov.info/o-meste/informace-o-meste/zakladni-informace/>.

Tabulka č. 3.3: Školy a školská zařízení ve Vítkově v letech 2008–2012

ÚROVEŇ VZDĚLÁVÁNÍ	NÁZEV ŠKOLY	ZŘIZOVATEL
ISCED 0	Mateřská škola Vítkov, Husova 629, p.o.	Město Vítkov
ISCED 1, ISCED 2	Základní škola Vítkov, Opavská 22, p.o.	Město Vítkov
ISCED 1, ISCED 2	Základní škola Vítkov, Komenského 754, p.o.	Město Vítkov
ISCED 1, ISCED 2	Základní škola Vítkov, náměstí Jana Zajíce 1, p.o.	MSK*
-	Základní umělecká škola, Vítkov, Lidická 639, p.o.	MSK*
ISCED 2, ISCED 3	Gymnázium, Vítkov, Komenského 145, p.o.	MSK*
ISCED 3, ISCED 4	Střední škola, Vítkov – Podhradí, p.o.	MSK*
-	Středisko volného času Vítkov, p.o.	Město Vítkov

Zdroj: Vlastní zpracování.

*MSK - Moravskoslezský kraj

V dalším textu je věnována pozornost pouze těm organizacím, které jako své příspěvkové organizace zřizuje město Vítkov. Není analyzováno Středisko volného času, které zřizuje město Vítkov od roku 2012, kdy jej převzalo od Moravskoslezského kraje.

3.2.1 Výdaje obce na školství v jednotlivých letech

Příjmy města Vítkov z předškolních zařízení i základních škol, které zřizuje, tvoří odvod z investičního fondu příspěvkové organizace. Výdaje obce na školství tvoří neinvestiční výdaje na konzultační a poradenské služby, na nákup ostatních služeb, výdaje na opravy a udržování, neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím, které zahrnují mj. příspěvek na provoz, neinvestiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím, dary obyvatelstvu, neinvestiční transfery obyvatelstvu nemající charakter daru, neinvestiční půjčené prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím, ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené, výdaje na pořízení budov, haly a staveb investiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím, a investiční půjčené prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím. Neinvestiční i investiční příspěvky se poskytují na základě návrhu rozpočtu jednotlivých příspěvkových organizací, který se odvíjí od potřeb oprav, cen energií, plynu, vody, dále od nákladů na nákup kancelářských potřeb či knih. Odbor služeb MÚ Vítkov předkládá tento požadavek, který uzná za odpovídající, finančnímu odboru. Investiční příspěvky se navrhují na základě nutnosti, či havárií nebo dle akčního plánu, kde je potřeba investic zahrnuta. Jednotlivé položky jsou blíže vysvětleny v příloze č. 2.

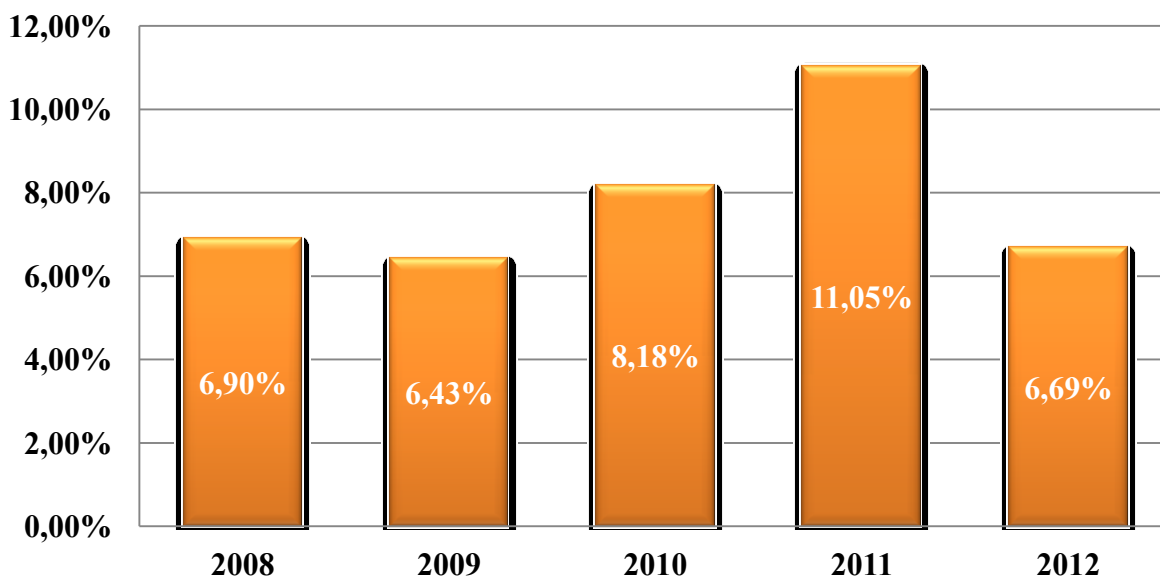
Tabulka č. 3.4: *Vývoj výdajů města Vítkov na školství v letech 2008–2012 (v tis. Kč)*

Rok	Celkové výdaje	Podíl výdajů na celkových výdajích města
2008	12 498,21	6,90%
2009	12 190,54	6,43%
2010	25 650,91	8,18%
2011	20 451,02	11,05%
2012	12 334,63	6,69%

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Rozšířená tabulka obsahující údaje pro jednotlivé příspěvkové organizace a jednotlivé úrovně je uvedena v příloze č. 3.

Graf č. 3.2: *Podíl výdajů na školství na celkových výdajích města Vítkov ve sledovaných letech*

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Z grafu plyne, že vývoj výdajů ve sledovaných letech má kolísavou tendenci. V roce 2008 byl podíl výdajů k celkovým výdajům města 6,9 % z toho přibližně 1,5 % výdaje na předškolní zařízení a 5,4% výdaje na základní školy. V roce 2009 došlo k mírnému poklesu výdajů na předškolní zařízení a v relativních hodnotách také na základní školy. V absolutních hodnotách však výdaje na základní školy nepatrně stouply. V roce 2010 se ale absolutní výdaje na školství dvojnásobně zvýšily. Z grafu není tento skok patrný, neboť je tvořen z relativních hodnot, které zkreslují celkové výdaje města, jenž v tomto roce výrazně narostly

- viz. graf č. 3.1. *Vývoj příjmů a výdajů v letech 2008-2012*. Nárůst byl způsoben téměř dvojnásobným zvýšením výdajů na předškolní zařízení a trojnásobným nárůstem výdajů na jednu ze dvou zřizovaných základních škol oproti předchozímu roku. V roce 2011 výdaje na školství v absolutních hodnotách mírně poklesly, opět ale přesáhly částku 20 000 000 Kč a to z důvodu dvojnásobného zvýšení výdajů na druhou ze dvou zřizovaných škol. V tomto roce nezkreslují údaje výdaje města a proto je tento nárůst patrný také z předchozího grafu. V posledním sledovaném roce došlo k poklesu výdajů na zřizované školy a to ve všech zařízeních. Hodnoty jsou srovnatelné s rokem 2008.

3.3 Základní údaje a charakteristiky vybraných příspěvkových organizací

Město Vítkov zřizovalo v roce 2008–2012 tyto tři příspěvkové organizace zajišťující činnost mateřských a základních škol: Základní škola Vítkov, Komenského 754, Základní škola Vítkov, Opavská 22 a Mateřská škola Vítkov, Husova. V následující části jsou uvedeny jejich základní charakteristiky, vývoj počtu žáků a pracovníků a čerpání finančních prostředků z obecního rozpočtu a jejich použití. Následující tabulka má přiblížit vývoj počtu žáků ve sledovaných zařízeních.

Tabulka č. 3.5: *Počet dětí a žáků ve sledovaných školách v letech 2008–2012*

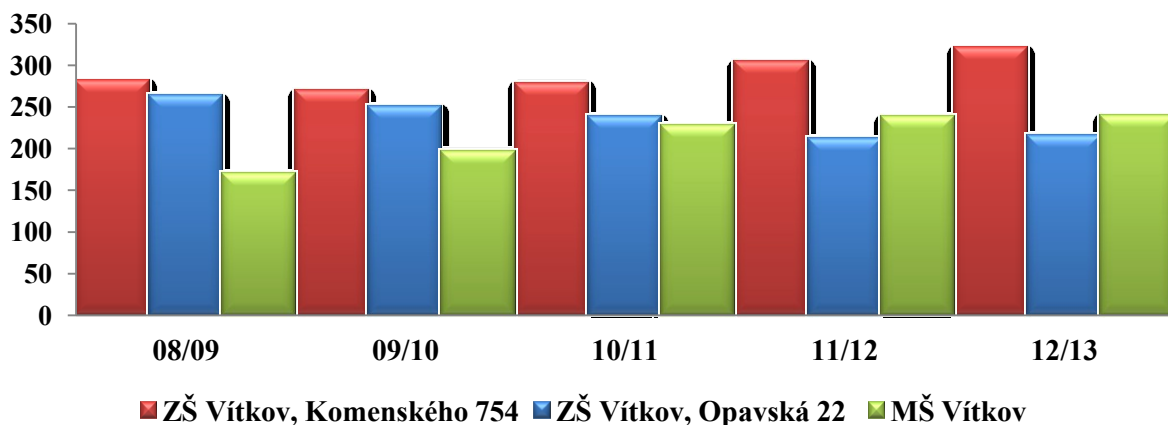
	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
ZŠ Vítkov, Komenského	282	270	279	304	321
ZŠ Vítkov, Opavská	264	251	239	212	215
MŠ Vítkov	170	197	228	239	240

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Z tabulky je zřejmé, že dochází k poklesu žáků v ZŠ Vítkov, Opavská a to již od školního roku 2004/2005, kdy bylo v ZŠ Vítkov, Opavská 345 žáků, tedy o více než 100 žáků méně než ve školním roce 2012/2013. ZŠ Vítkov, Komenského navštěvovalo ve školním roce 2004/2005 334 žáků. Tento počet je srovnatelný s posledním sledovaným školním rokem. Vývoj žáků v MŠ Vítkov je pozitivní a to každý rok o 5-10 %, mimo školní rok 2012/2013. Tento fakt ale nekoresponduje s údaji zjištěnými při zkoumání demografického vývoje, který ukazuje mírný pokles jak v počtu obyvatel, tak v počtu obyvatel, kteří navštěvují mateřské a základní školy. Dále je uveden graf, který slouží k lepšímu přehledu vývoje počtu žáků.

Graf č. 3.3: Vývoj počtu dětí a žáků ve sledovaných MŠ a ZŠ v letech 2008–2012

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Je patrné, že v ZŠ Vítkov, Opavská dochází k úbytku žáků. Ve školním roce 2012/2013 nastoupilo do prvních tříd ZŠ Vítkov, Opavská ve srovnání se ZŠ Vítkov, Komenského o 18 žáků méně a byla zřízena jen jedna první třída. Dále následující tabulka potvrzuje, že celkový počet tříd je v případě ZŠ Vítkov, Komenského výrazně nižší než je tomu v případě ZŠ Vítkov, Opavská.

Tabulka č. 3.6: Počet tříd a počet žáků v 1. třídách, celkový počet tříd ZŠ ve školním roce 2012/2013

	Počet žáků	Počet 1. tříd	Celkový počet tříd
ZŠ Vítkov, Opavská	26	1	10+1*
ZŠ Vítkov, Komenského	42	2	15

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

* speciální třída

Tabulka č. 3.7: *Přepočtený počet pracovníků v letech 2008–2012 v jednotlivých příspěvkových organizacích*

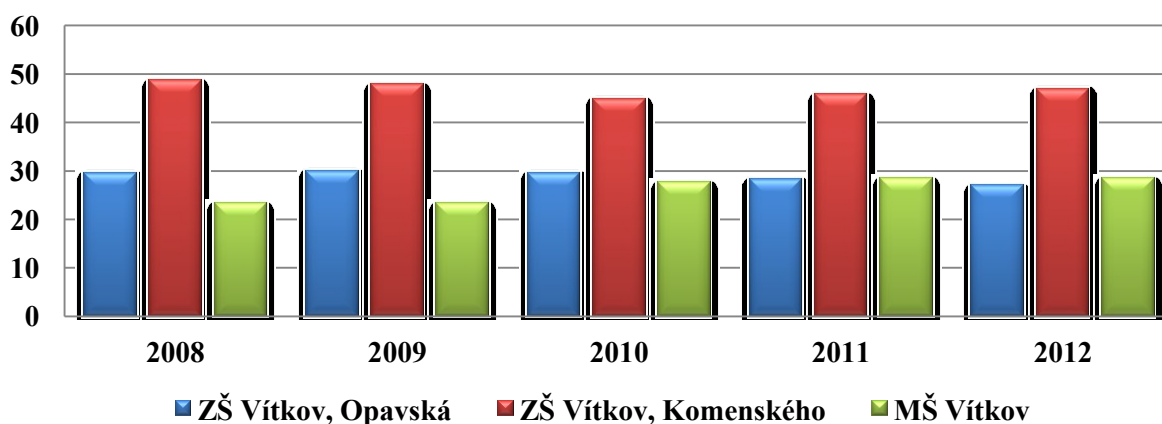
		2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ Vítkov, Opavská		29,59	30,01	29,61	28,24	27,01
z toho:	ZŠ PP*	21,48	21,67	20,94	19,90	18,49
	ŠD PP*	2,72	3,04	3,45	3,29	3,37
	ZŠ ost.	5,39	5,30	5,22	5,05	5,15
ZŠ Vítkov, Komenského		48,55	47,9	44,93	45,87	46,93
z toho:	ZŠ PP*	25,23	23,53	21,58	22,88	23,49
	ŠD PP*	4,12	4,41	5,03	5,95	6,64
	ZŠ ost.	6,40	5,77	6,26	6,21	6,13
	ŠJ ost.*	12,80	12,19	12,06	11,13	10,67
MŠ Vítkov		23,33	23,27	27,64	28,35	28,49
z toho:	MŠ PP*	16,68	16,10	18,88	19,51	19,43
	MŠ ost.*	4,65	5,11	6,44	6,46	6,68
	ŠJ ost.*	2,00	2,06	2,32	2,38	2,38

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

*PP - pedagogický pracovník, ŠD - školní družina, ŠJ - školní jídelna

Výše uvedená tabulka prezentuje fakt, že v ZŠ Vítkov, Opavská dochází k úbytku žáků, který se promítá do úbytku pedagogických i nepedagogických pracovníků, výjimkou je počet pracovníků ve školní družině. K úbytku celkového počtu zaměstnanců došlo také v ZŠ Vítkov, Komenského, ten je ale způsoben úbytkem zaměstnanců ve školní jídelně, nikoli úbytkem pedagogických pracovníků, který ve sledovaných letech kolísá a v současné době má rostoucí tendenci. V mateřské škole dochází od roku 2009 k nárůstu počtu zaměstnanců, který je mj. způsoben také nárůstem počtu ostatních zaměstnanců, kteří nejsou pedagogickým pracovníky a starají se v zařízení o úklid a údržbu. Následuje graf pro lepší přehlednost při porovnávání trendu zaměstnaných pracovníků v jednotlivých zařízeních.

Graf č. 3.4: *Přepočtený počet pracovníků v letech 2008–2012 v jednotlivých příspěvkových organizacích*

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

V následující části jsou uvedeny finanční prostředky poskytnuté městem Vítkov jednotlivým příspěvkovým organizacím ve sledovaných letech. Jednotlivé položky jsou uvedeny mj. také pod číslem položky dle vyhlášky o rozpočtové skladbě č. 323/2002 Sb.

3.3.1 Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Opavská poskytnuté zřizovatelem

Hlavní činnosti ZŠ Vítkov, Opavská 22 v období 2008–2012 byla dle zřizovací listiny činnost základní školy a činnost školní družiny a školního klubu. Jako doplňková činnost je provozována činnost koupě zboží za účelem jejího dalšího prodeje a prodej, realitní činnost, pronájem a půjčování věcí movitých, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti. Organizace hospodaří s finančními prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu zřizovatele, z rozpočtu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, z doplňkové činnosti, darů a dotací a s prostředky z vlastní činnosti.

Zřizovatel město Vítkov poskytuje příspěvek na provoz příspěvkové organizace, příspěvek na udržování, dále poskytuje neinvestiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím, dary, neinvestiční transfery, které nemají charakter daru, neinvestiční a investiční půjčené prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím a investiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím.

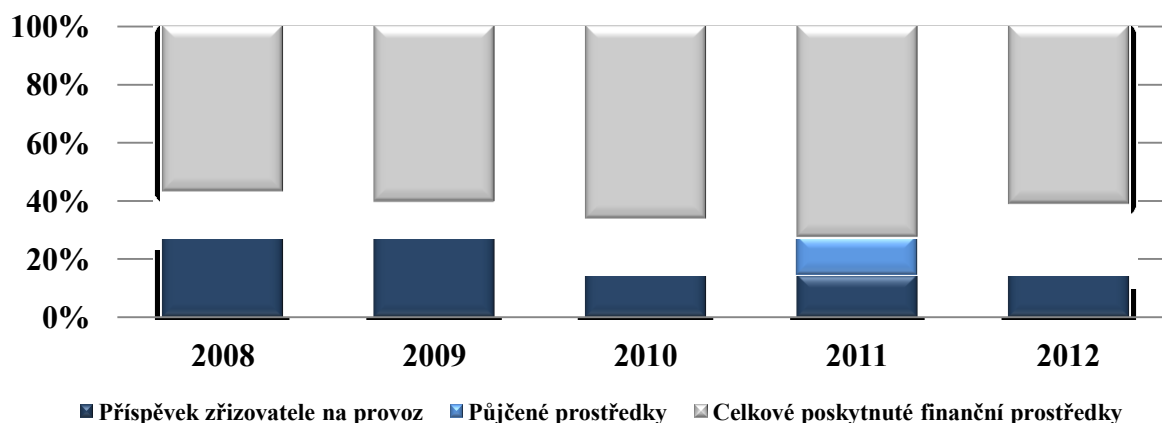
Tabulka č. 3.8: *Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Opavská poskytnuté zřizovatelem v letech 2008–2012 (v tis. Kč)*

v tis. Kč	Příspěvek zřizovatele na provoz	Prostředky zřizovatele půjčené p.o.	Celkové poskytnuté finanční prostředky
2008	2 769,84	0	3 599
2009	2 793	0	4 177
2010	2 311,95	638	5 677,81
2011	2 236,96	2 047,7	11 034
2012	2 165,2	55	3 423,76

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008-2012. Vlastní zpracování.

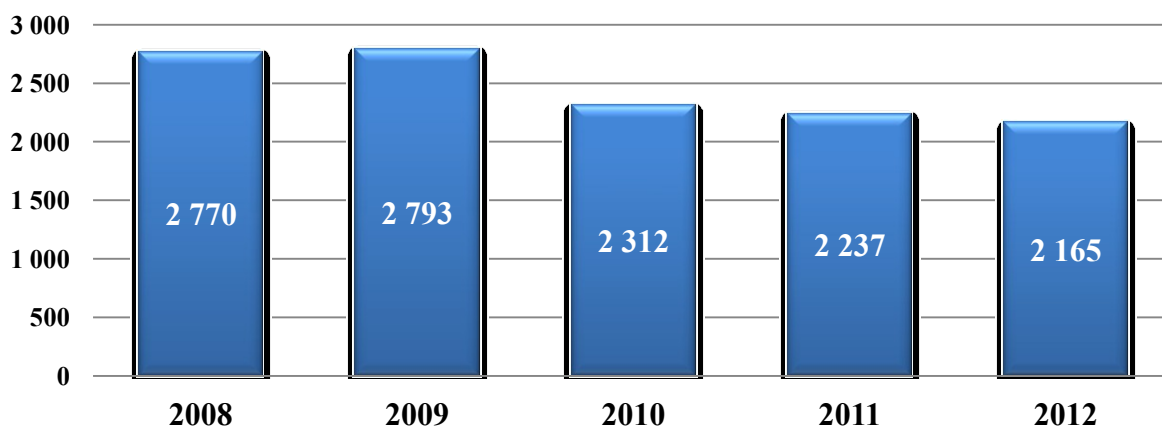
Z tabulky i následného grafu plyne, že v případě tohoto zařízení opět dochází k postupnému snižování výše příspěvku zřizovatele na provoz. Vývoj celkových poskytnutých příspěvků má kolísavý charakter, který je způsoben vysokými investičními transfery a v roce 2011 také půjčenými prostředky.

Graf č. 3.5: *Rozložení finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem ZŠ Vítkov, Opavská v letech 2008–2012*

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

Graf č. 3.6: Výše příspěvku zřizovatele ZŠ Vítkov, Opavská na provoz v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

Vývoj příspěvku zřizovatele prezentuje tento graf. Výše příspěvku se od roku 2009 snižuje, což je způsobeno mj. také úbytkem žáků navštěvujících tuto ZŠ, který je patrný z grafu č. 3:3: *Vývoj počtu žáků v ZŠ v letech 2008–2012*. V tomto případě ale nelze toto tvrzení považovat za přímo úměrné. Ve výši příspěvku sehraávají roli i jiné faktory, jako je např. potřeba oprav či výše nákladů na energie a v neposlední řadě samotné požadavky školy. V následující části jsou uvedeny celkové poskytnuté příspěvky zřizovatele, jejich složení a následné použití.

Tabulka č. 3.9: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2012 (v tis. Kč)

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	2 165,20
5171	Opravy a udržování	215
5336	Neinvestiční transfery zřízeným p.o.	976,56
5492	Dary obyvatelstvu	10,00
5494	Neinvest. transf. obyvatelstvu nemající charakter daru	2,00
5651	Neinvestiční půjčené prostředky zřízeným p.o.	55,00
Celkem		3 423,76

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2012. Vlastní zpracování.

V roce 2012 poskytlo město Vítkov provozní příspěvek ve výši 2 165 200 tis. Kč. Mezi neinvestiční transfery zřízených příspěvkových organizací patřilo v roce 2012 424 989 Kč na projekt „Zodpovědný Evropan“. Dále zde patří 15% spoluúčast na operačním programu

Vzdělání a konkurenceschopnost v celkové výši 551 569 Kč. V tomto roce nebyly poskytnuty žádné investiční transfery.

Tabulka č. 3.10: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2011 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	3 145,77
5171	Opravy a udržování	110,76
5336	Neinvestiční dotace zřízeným p.o.	827,35
5651	Neinvestiční půjčené prostředky zřízeným p.o.	247,68
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	4 902,97
6451	Investiční půjčené prostředky zřízeným p.o.	1 800
Celkem:		11 035,53

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2011. Vlastní zpracování.

Položka č. 5331 zahrnuje příspěvek zřizovatele na provoz ve výši 2 236 959 Kč. Dále zahrnuje neinvestiční příspěvek zřizovatele na provoz v celkové výši 908 806 Kč, z toho 31 tis. Kč na vytvoření informačního centra, 761 tis. Kč na projekt „Zodpovědný Evropan“ a 117 tis. Kč na projekt „Modernizace školního hřiště“. Investiční transfery byly poskytnuty v celkové výši 4 903 Kč, z toho 574 tis. Kč na projekt „Modernizace školního hřiště“.

Tabulka č. 3.11: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2010 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	3 994,8
5651	Neinvestiční půjčené prostředky	638,00
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	1 045,01
Celkem		5 677,81

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2010. Vlastní zpracování.

V položce č. 531 je zahrnuta celková výše příspěvku na provoz, která byla v tomto roce 2 311 953 Kč. Dále bylo prostřednictvím neinvestičního příspěvku zřízeným p.o. poskytnuto celkem 1 682 tis. Kč, z toho 369,8 na vytvoření informačního centra a 1 313 tis. Kč na projekt „Zodpovědný Evropan“. Celkové investiční transfery zřízeným p.o. byly poskytnuty ve výši 1 045 tis. Kč a to na projekt „Zodpovědný Evropan“.

Tabulka č. 3.12: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2009 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o	4 165
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	11,9
Celkem:		4 177

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2009. Vlastní zpracování.

V tomto roce byl zřizovatelem poskytnut příspěvek na provoz v celkové výši 2 793 000 Kč. Dále byl poskytnut neinvestiční příspěvek zřízeným p.o. v celkové výši 1 372 000 Kč, z toho 592 tis. Kč na vytvoření informačního centra, 38 tis. Kč na projekty Romské komunity, 20 tis. Kč na „Zvýšení povědomí o CZ Press a EU“, 66 tis. Kč na projekt „Nová poznání – nová dobrodružství“, a 656 tis. Kč na projekt „Zodpovědný Evropan“. Celková výše investičního transferu byla v roce 2010 11 900 Kč a byla použita na vybavení tříd zařízením.

Tabulka č. 3.13: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2008 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvek zřizovatele na provoz	2 769,84
5909	Ostatní neinvestiční výdaje	182,36
6315	Investiční transfery zřízeným p.o.	646,62
Celkem:		3 599

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008. Vlastní zpracování.

V roce 2008 poskytl zřizovatel příspěvek na provoz ve výši 2 769 836 Kč. Dále byl poskytnut investiční transfer v celkové výši 646 tis. Kč a to na opravu termoventilů.

3.3.2 Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Komenského poskytnuté zřizovatelem

Hlavní činností dle zřizovací listiny této příspěvkové organizace v letech 2008–2012 byla činnost základní školy, činnost školní družiny a školního klubu a činnost zařízení školního stravování. Doplnkovou činností je hostinská činnost, realitní činnost, pronájem a půjčování věcí movitých, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti a maloobchod se smíšeným zbožím. Součástí organizace byla základní škola, školní jídelna, školní družina, školní klub, tělocvična a sportovní areál. Organizace hospodaří s finančními prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu zřizovatele, z rozpočtu Krajského

úřadu Moravskoslezského kraje, z dotací Evropské Unie, z doplňkové činnosti, z darů a z příspěvků a z prostředků z vlastní činnosti.

Tomuto zařízení poskytnul zřizovatel, tedy město Vítkov, také příspěvek na provoz p.o., příspěvek na udržování, dále poskytuje neinvestiční transfery zřízeným p.o., dary, neinvestiční transfery, které nemají charakter daru, neinvestiční a investiční půjčené prostředky zřízeným p.o. a investiční transfery zřízeným p.o.

Tabulka č. 3.14: *Finanční prostředky ZŠ Vítkov, Komenského poskytnuté zřizovatelem v letech 2008–2012 (v tis. Kč)*

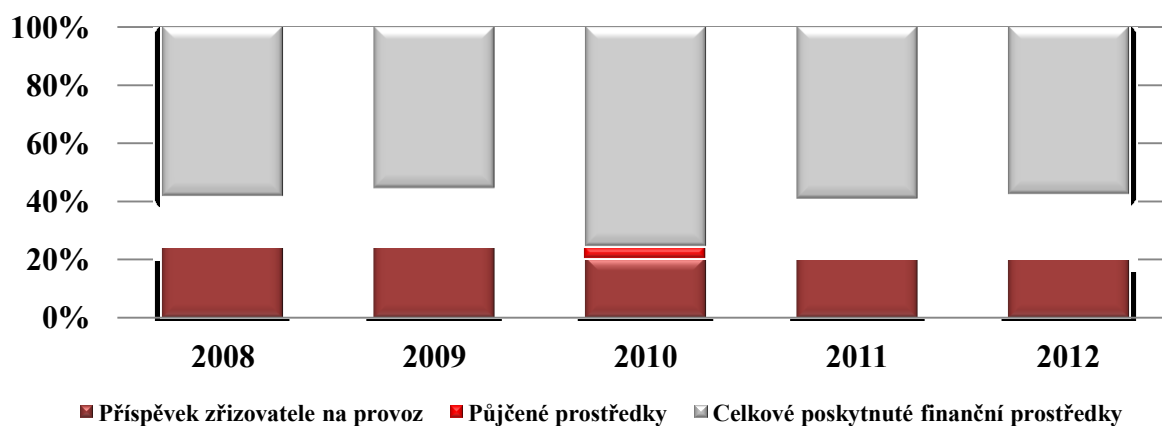
v tis. Kč	Příspěvek zřizovatele na provoz	Prostředky zřizovatele půjčené p.o.	Celkové poskytnuté finanční prostředky
2008	4 319	0	6 029,1
2009	4 461,15	0	5 566,5
2010	4 241,12	789,53	15 516,5
2011	4 293,32	637,66	7 155,88
2012	4 325,49	500,64	6 564,38

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

V tomto případě má vývoj celkových poskytnutých nákladů téměř vyrovnaný charakter, výjimkou je rok 2010, kdy došlo k výrazným investicím. Rozdíly tvoří také půjčené prostředky v posledních třech sledovaných letech.

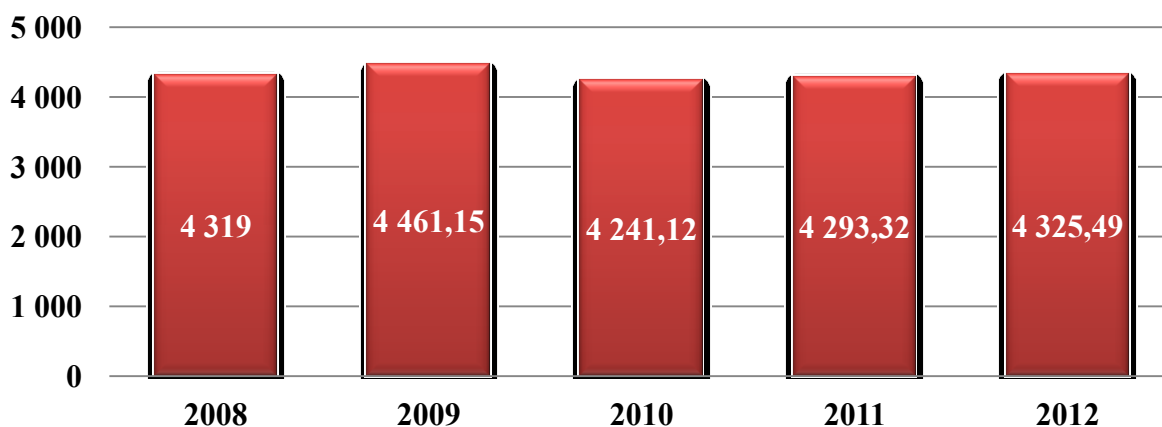

Graf č. 3.7: Rozložení finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem ZŠ Vítkov, Komenského v letech 2008–2012

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

Graf č. 3.8: Výše příspěvku zřizovatele ZŠ Vítkov, Komenského na provoz v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

V tomto případě je výše poskytnutého příspěvku v jednotlivých letech velmi vyrovnaná a to i přesto, že dochází k mírnému nárůstu žáků navštěvujících toto zařízení a dal by se tedy očekávat nárůst tohoto příspěvku. Vzhledem k rekonstrukci budovy školy je pravděpodobné, že došlo k úsporám v oblasti nákladů na energie a změnily se faktory, které ovlivňují výši příspěvku, jako je samotný požadavek ředitele, náklady na opravy aj. V následující části jsou uvedeny celkové poskytnuté příspěvky zřizovatele, jejich složení a následné použití.

Tabulka č. 3.15: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2012 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvek zřizovatele na provoz	4 325,49
5169	Nákup ostatních služeb	12
5336	Neinvestiční transfery zřízeným p.o.	1 087
5494	Neinvestiční transfery nemající charakter daru	2
5651	Neinvestiční půjčené prostředky	501
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	637,6
Celkem		6 564,38

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2012. Vlastní zpracování.

V roce 2012 byl zřizovatelem poskytnut příspěvek na provoz v celkové výši 4 325 485 Kč. Celkové neinvestiční transfery zřízeným p.o. zahrnují 177 000 Kč na projekt „Přírodě blíž“, 309 784 Kč na projekt „Problémy s učením“ a 599 868 Kč na projekt „Ze školy do života“. Půjčené prostředky ve výši 500 635 Kč byly poskytnuty na projekt „Poznáváme hory z české a polské strany“. Dále bylo poskytnuto 637 600 Kč jako investiční dotace na opravu kotelny a sportovního areálu.

Tabulka č. 3.16: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2011 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	5 338,64
5171	Opravy a udržování	229,78
5336	Neinvestiční dotace zřízeným p.o.	899,80
5651	Neinvestiční půjčené prostředky	637,66
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	50
Celkem		7 155,88

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2011. Vlastní zpracování.

Položka č. 5331 zahrnuje příspěvek zřizovatele na provoz ve výši 4 293 322 Kč a dále zahrnuje 1 045 316 Kč, které byly poskytnuty na projekty „Přírodě blíž“ (625 785 Kč) a „Problémy s učením“ (419 531 Kč). Neinvestiční dotace byla poskytnuta na projekt „Ze školy do života“. Investiční transfer ve výši 50 tis. Kč byl poskytnut na nákup elektrických sporáků.

Tabulka č. 3.17: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2010 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	5 554,34
5651	Neinvestiční půjčené prostředky	789,53
6121	Budovy, haly, stavby	9 172,6
Celkem		15 516,5

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2010. Vlastní zpracování.

V tomto roce byl zřizovatelem poskytnut příspěvek na provoz v celkové výši 4 241 117 Kč. Dále byly škole poskytnuty neinvestiční příspěvky ve výši 1 313 215 Kč a to na projekt „Přírodě blíž“. Neinvestiční půjčené prostředky byly určeny na projekt „Žijeme sportem“. Dále byl rekonstruován objekt školy, sportovní areál a tribuna v celkové hodnotě 9 173 tis. Kč.

Tabulka č. 3.18: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2009 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	5 264
6121	Budovy, haly a stavby	222,03
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	80
Celkem		5 566,5

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2009. Vlastní zpracování.

V tomto roce byl poskytnut příspěvek na provoz v celkové výši 4 461 154 Kč a dále bylo prostřednictvím neinvestičního příspěvku zřizovatele poskytnuto 803 320 Kč na projekt „Problémy s učením“. Dále bylo poskytnuto 222 tis. Kč na rekonstrukci budovy školy a 80 000. Kč na nákup drobného majetku jako jsou elektrické trouby do kuchyně a „Smart tabule“.

Tabulka č. 3.19: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2008 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	4 319,5
5651	Neinvestiční půjčené prostředky	635,14
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	1 074,47
Celkem		6 029,1

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008. Vlastní zpracování.

V tomto roce byl poskytnut příspěvek na provoz v celkové výši 4 319 500 Kč, dále bylo zřizovatelem půjčeno 635 139 Kč a byl poskytnut investiční transfer v celkové výši 1 074 471 Kč.

3.3.3 Finanční prostředky MŠ Vítkov poskytnuté zřizovatelem

Jedinou mateřskou školou, které město Vítkov zřizuje a která v obci zabezpečuje preprimární vzdělávání je Mateřská škola Vítkov, Husova 629, příspěvková organizace. MŠ byla zřízena zřizovací listinou s účinností od 1. května 2005. Účel a předmět hlavní činnosti jsou dle zřizovací listiny činnost mateřské školy a činnost zařízení školního stravování dle školského zákona. Dále provozuje vedlejší činnosti, kterou je pronájem bytových a nebytových prostor, tedy realitní činnost. Organizace hospodaří s finančními prostředky ze státního rozpočtu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, z rozpočtu zřizovatele, z doplňkové činnosti, dary, dotacemi a s prostředky z vlastní činnosti. Mateřská škola Vítkov má několik odloučených pracovišť, kterými dle zřizovací listiny jsou:

1. Mateřská škola Klokočov,
2. Mateřská škola Opavská.

Provozní záležitosti těchto odloučených pracovišť jsou řešeny ředitelkou Mateřské školy Vítkov. Další odloučená pracoviště jsou:

3. Mateřská škola Čermná ve Slezsku – provozní záležitosti odloučeného pracoviště jsou řešeny samostatnou smlouvou mezi obcí Čermná ve Slezsku a městem Vítkov,
4. Mateřská škola Radkov, provozní záležitosti odloučeného pracoviště jsou řešeny samostatnou smlouvou mezi obcí Radkov a městem Vítkov.

Celková kapacita tohoto zařízení je 243 dětí.

Zřizovatel poskytuje na provoz tohoto zařízení také neinvestiční příspěvek na provoz, investiční transfery pro zřízené příspěvkové organizace dále dary, prostředky na budovy, haly a stavby, a prostředky na opravy a udržování.

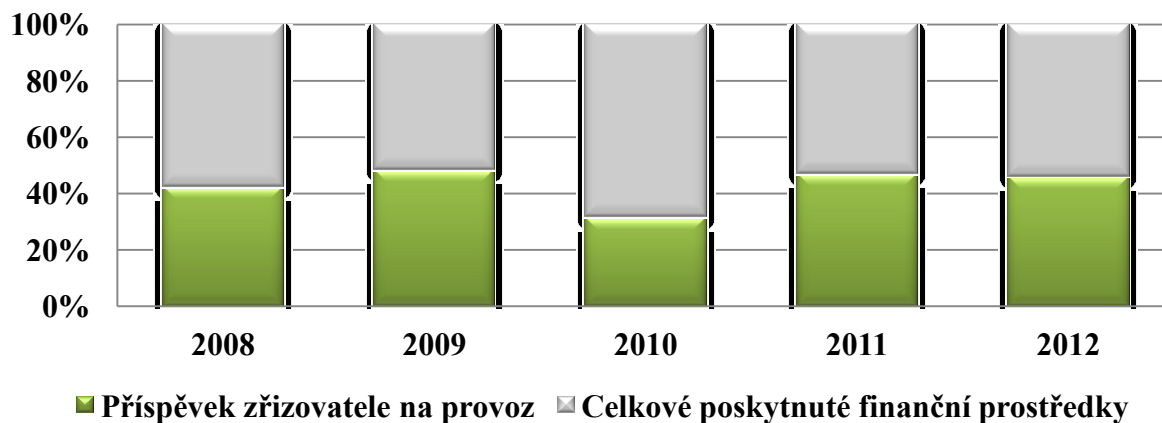
Tabulka č. 3.20: *Finanční prostředky MŠ Vítkov, Husova poskytnuté zřizovatelem v letech 2008–2012 (v tis. Kč)*

	Příspěvek zřizovatele na provoz	Celkové poskytnuté finanční prostředky
2008	2 121	2 860
2009	2 269,55	2 430,22
2010	2 053,88	4 449,84
2011	1 982,62	2 224,50
2012	1 894,50	2 220,22

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

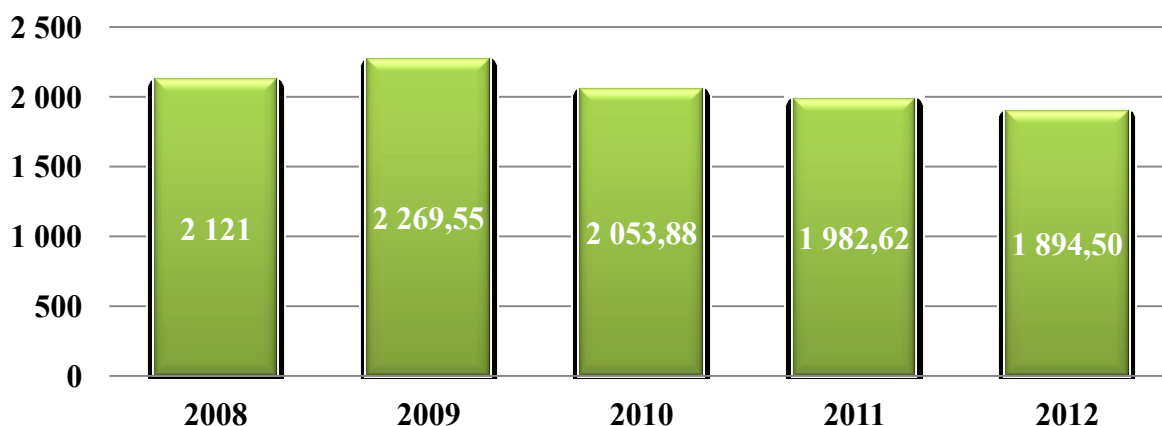
Je patrné, že vývoj příspěvku na provoz a vývoj celkových poskytnutých finančních prostředků spolu korespondují. Celkové poskytnuté finanční prostředky se dají považovat za vyrovnané v jednotlivých letech, výjimkou je pouze opět rok 2010, kdy došlo k výrazným investicím v oblasti snižování energetické náročnosti budov.

Graf č. 3.9: *Rozložení finančních prostředků poskytnutých zřizovatelem MŠ Vítkov, Husova v letech 2008–2012*

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

Graf č. 3.10: Výše příspěvku zřizovatele MŠ Vítkov, Husova na provoz v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008–2012. Vlastní zpracování.

Příspěvek na provoz má klesající tendenci, i přestože dochází k postupnému nárůstu dětí, navštěvujících toto zařízení, viz. tabulka č. 3.5: *Počet dětí a žáků ve sledovaných školách v letech 2008–2012*. Tento pokles může být dán snížením nákladů na energie a opravy, které jsou způsobeny revitalizací budov a zařízení a dochází k úsporám, či dříve zmíněnými faktory, ovlivňujícími výši příspěvku. V následující části jsou sestupně uvedeny celkové poskytnuté příspěvky zřizovatele, jejich složení a následné použití.

Tabulka č. 3.21: Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2012 (v tis. Kč)

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	1 894,50
5169	Nákup ostatních služeb	12
5494	Neinvestiční transfery obyv. nemající charakter daru	2
6121	Budovy, haly, stavby	96,72
6351	Investiční transfery zřízeným p.o.	215
Celkem		2 220,22

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2012. Vlastní zpracování.

V roce 2012 poskytlo Město Vítkov MŠ Vítkov, Husova příspěvek na provoz ve výši 1 894 500 Kč. V tomto roce byla v MŠ Vítkov provedena investiční akce „Dodávka a montáž termostatických hlav a ventilů“ v celkové částce 112 267 Kč, na kterou dostala MŠ investiční dotaci 115 tis. Kč od svého zřizovatele a dále byl zhotoven plot na zahradě MŠ Klokočov, celková částka 141 054 Kč. MŠ dostala od zřizovatele investiční dotaci ve výši

100 000 Kč. Dále byla zateplena MŠ Klokočov, celková částka 96 720 Kč byla hrazena z prostředků zřizovatele.

Tabulka č. 3.22: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2011 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p. o.	1 982,62
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	30
5171	Opravy a udržování	156,48
5494	Neinvestiční transfery obyv. nemající charakter daru	2
6121	Budovy, haly a stavby	53,4
Celkem		2 224,50

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2011. Vlastní zpracování.

Celková výše příspěvku zřizovatele na provoz tohoto zařízení byla v roce 2011 1 982 619 Kč. Dále MŠ čerpala 100 000 Kč na opravu pískovišť a 56 482 Kč na instalátérské práce v MŠ Klokočov. Dále bylo poskytnuto 53 400 Kč na zateplení MŠ Klokočov, kterým byly odstraněny nedostatky (vlhkost zdiva) zjištěné při provedené kontrole Krajské hygienické stanice. V roce 2011 nebyla zřizovatelem poskytnuta žádná investiční dotace.

Tabulka č. 3.23: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2010 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	2 053,88
6121	Budovy, haly a stavby	2 395,96
Celkem		4 449,84

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2010. Vlastní zpracování.

V roce 2010 poskytl zřizovatel příspěvek ve výši 2 053 878 Kč. Dále byly poskytnuty prostředky ve výši 2 395 960 Kč na projekt „Snížení energetické náročnosti budovy“. V roce 2010 nebyla zřizovatelem poskytnuta žádná investiční dotace.

Tabulka č. 3.24: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2009 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	2 269,55
5492	Dary obyvatelstvu	5
6121	Budovy, haly a stavby	155,67
Celkem		2 430,22

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2009. Vlastní zpracování.

Celková výše neinvestičního příspěvku zřizovatele na provoz byla v tomto roce 2 269 548 Kč. Dále bylo poskytnuto 155 666 Kč na rekonstrukci, která zahrnovala vybudování nového hygienického zařízení na MŠ Opavská. V roce 2009 nebyl zřizovatelem poskytnut žádný investiční transfer této příspěvkové organizaci.

Tabulka č. 3.25: *Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem v roce 2008 (v tis. Kč)*

Položka		
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným p.o.	2 121
5692	Dary obyvatelstvu	5
5909	Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené	204,29
6351	Investiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím	530
Celkem		2 860,29

Zdroj: Závěrečný účet města a výkazy p.o. za rok 2008. Vlastní zpracování.

V roce 2008 byl poskytnut příspěvek na provoz ve výši 2 121 000 Kč. V tomto roce byla provedena výměna oken a na tuto akci byly poskytnuty investiční transfery v celkové výši 530 000 Kč.

3.4 Nová koncepce školství ve Vítkově

Práce na nové koncepci školství začaly ve městě Vítkově již v roce 2011. Impulem byl požadavek odboru školství Moravskoslezského kraje, který požadoval po zastupitelstvu města vyjádření ke sloučení středních škol Moravskoslezských krajem a nabídl i variantu převzetí zřizovatelské funkce Gymnázia Vítkov Městem Vítkov. Zastupitelstvo ale tento krok většinově vyřešilo a neodsouhlasilo tento záměr, pouze se dohodlo na dofinancování činností z rozpočtu města, na které v roce 2011 poskytlo částku cca 170 tis. Kč. Vzhledem k nutnosti řešení aktuální problematiky středního školství na Vítkovsku, navrhl kraj další záměr a to vytvořit jeden školský subjekt, který by vznikl sloučením Gymnázia a Střední školy Vítkov-Podhradí. Na základě tohoto záměru byly zpracovány čtyři možné varianty¹⁸:

---

¹⁸ VÍTKOV - OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA. *MĚSTO VÍTKOV: Více informací ke školské problematice* [online]. MĚSTO VÍTKOV [11. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkov.info/o-meste/aktuality-1/?ftshow=279&ftresult=slou%C4%8Den%C3%AD+%C5%A1kol#msg279#msg279>.

- Varianta I – sloučení obou základních škol (ZŠ Vítkov, Komenského a ZŠ Vítkov, Opavská) do jedné příspěvkové organizace (využívány by byly obě budovy, jak na Opavské ulici, tak na Komenské ulici)
- Varianta II – sloučení obou základních škol a gymnázia do jedné velké školy s tím, že by město převzalo funkci zřizovatele gymnázia
- Varianta III – sloučení obou základních škol do jedné školy (tedy do ZŠ Vítkov, Komenského ulice) a sloučení Gymnázia Vítkov se Střední školou ve Vítkově-Podhradí do jedné školy s názvem například „Gymnázium a SŠ Vítkov“
- Varianta IV – sloučení obou našich základních škol do jedné ZŠ v Komenského ulici (budova stávající ZŠ v Opavské ulici by se opustila).

V létě roku 2012 byla zastupitelstvem města přijata jiná varianta, kterou připravil Moravskoslezský kraj a v níž se jednalo o sloučení Gymnázia Vítkov, Komenského 145 p.o. a Střední školy Vítkov-Podhradí, příspěvková organizace. Také zastupitelstvo odsouhlasilo sloučení Základní školy Vítkov, Komenského 754, příspěvková organizace a Základní školy Vítkov, Opavská 22, příspěvková organizace a to za předpokladu směny budov Gymnázia Vítkov a Základní školy Vítkov, Opavská 22.

Na konci roku 2012 však byly na jednání zastupitelstva předchozí návrhy z roku 2011 a z léta roku 2012 zrušeny a byla navrhována jiná alternativa a to převzetí zřizovatelské funkce Gymnázia Vítkov, jeho spojení se základními školami a vytvoření jedné velké školy.

V lednu roku 2013, na dalším jednání, zastupitelstvo města schválilo převod zřizovatelské funkce z Moravskoslezského kraje na Město Vítkov a také bylo schváleno převedení činnosti zabezpečované příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje Gymnázium Vítkov na příspěvkovou organizaci Města Vítkov Základní školu Vítkov, Komenského 754. Tento návrh byl předán Moravskoslezskému kraji ke schválení. Touto problematikou se ve Vítkově zabývali také občané a byly zřízeny dva výbory. Jeden z výborů podporoval sloučení středních škol v jeden subjekt, druhý podporoval převzetí zřizovatelské funkce pod Město Vítkov. Vzhledem k předloženým návrhům vyhlásilo Město Vítkov referendum. Referendum o budoucnosti základního a středního školství se ve Vítkově konalo dne 22. 3. 2013. Občanům byly v tomto referendu položeny dvě otázky:

1. Souhlasíte s tím, aby Město Vítkov převzalo od stávajícího zřizovatele Moravskoslezského kraje zřizovatelské funkce ke Gymnáziu, Vítkov, Komenského 145, příspěvková organizace a to ke dni 1.7.2013 a současně, aby Gymnázium Vítkov se sloučilo se Základní školou Vítkov, Komenského 754, okres Opava, příspěvková organizace?
2. Souhlasíte s tím, aby město Vítkov sloučilo své základní školy, Základní školu Vítkov, Opavská 22, okres Opava, příspěvková organizace a Základní školu Vítkov, Komenského 754, okres Opava, příspěvková organizace do jednoho subjektu?

Z celkového počtu 4 927 oprávněných osob bylo vydáno 1 113 hlasovacích lístků. V referendu převažoval počet odpovědí NE na obě otázky. Dle zákona je ale pro platnost místního referenda nutná účast 35 % oprávněných osob. V případě referenda ve městě Vítkov se dostavilo pouze 22,56 % a proto nebyl výsledek referenda pro zastupitelstvo závazný. Proto zastupitelstvo rozhodlo a vybralo dle jejich mínění nejlepší variantu.

Dle zřizovací listiny ze dne 24. dubna 2013 byla s účinností od 1. července 2013 byla zřízena **Základní škola a gymnázium Vítkov, příspěvková organizace**. K 30. červnu 2013 zanikly subjekty ŽŠ Vítkov, Opavská a ZŠ Vítkov, Komenského. V nově zřízené škole jsou spojeny tři bývalé subjekty, působící ve Vítkově. Jde o ZŠ Vítkov, Komenského 754, ZŠ Vítkov Opavská 22 a Gymnázium Vítkov, Komenského 154. Nový subjekt zabezpečuje činnost základní školy, střední školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny. Jako vedlejší činnost provozuje hostinskou činnost, realitní činnost, pronájem a půjčování věcí movitých, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti a maloobchod se smíšeným zbožím.

3.5 Finanční intervence obce ve školním roce 2013/2014

Od 1. července 2013 tedy vznikl nový subjekt – Základní škola a Gymnázium Vítkov. Ve školním roce 2013/2014 navštěvuje toto zařízení celkem 690 žáků a studentů, z toho 556 žáků navštěvuje základní školu a 134 studentů navštěvuje osmileté gymnázium. V případě gymnázia to znamená průměrně 16,6 žáků na jednu třídu. V současné době probíhá přijímací řízení ke studiu a to jak na čtyřleté, tak na osmileté gymnázium. Maximální počet přijatých studentů do prvních ročníků je v případě osmiletého gymnázia 25 žáků a v případě čtyřletého gymnázia 20 žáků. Je tedy zřejmé, že v současné době je naplněnost tříd gymnázia pouze cca

75%. Vývoj žáků v předchozích letech vzhledem k zaměření práce nebyl sledován. Následující tabulka ukazuje počet pracovníků v tomto školním roce.

Tabulka č. 3.26: *Přepočtený počet pracovníků ve školním roce 2013/2014 v Základní škole a Gymnáziu Vítkov*

	Pedagogičtí pracovníci	Ostatní zaměstnanci	Celkem
Základní škola	39,39	10,00	49,39
Gymnázium	11,34	2,80	14,14
Školní družina	11,14	-	11,14
Školní jídelna	-	12,25	12,25
Celkem	61,87	25,05	86,92

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Město Vítkov již od měsíce června roku 2013 poskytovalo zvýšené příspěvky související se zvýšenými náklady na slučování škol. Výši tohoto příspěvku uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 3.27: *Výdaje Města Vítkov v roce 2013 spojené se zvýšenými náklady při sloučení škol (v Kč)*

Měsíc	Celková částka
Červen 2013	250 000
Červenec 2013	335 000
Srpen 2013	235 000
Září 2013	80 000
Říjen 2013	0
Listopad 2013	456 171
Prosinec 2013	0
Celkem	1 356 171 Kč

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Město Vítkov poskytlo na zvýšené náklady spojené se slučováním škol částku v celkové výši 1 356 171 Kč. Dále od měsíce července 2013 poskytovalo město Vítkov příspěvek na provoz zřízeným příspěvkovým organizacím.

Tabulka č. 3.28: Příspěvek Města Vítkov na nově zřízenou Základní školu a Gymnázium Vítkov v roce 2013 (v Kč)

Měsíc	Příspěvek na provoz
Červenec 2013	494 666
Srpen 2013	494 666
Září 2013	494 666
Říjen 2013	464 666
Listopad 2013	494 666
Prosinec 2013	481 012
Celkem	2 954 342 Kč

Zdroj: MÚ Vítkov. Vlastní zpracování.

Pro rok 2014 je v rozpočtu města vyčíslen příspěvek na provoz Základní školy a Gymnázia Vítkov ve výši 6 281 tis. Kč, celkové plánované poskytnuté příspěvky jsou uvedeny ve výši 7 087 tis. Kč.

Tabulka č. 3.29: Výdaje Města Vítkov v roce 2014 na nově zřízenou Základní školu a Gymnázium Vítkov a Mateřskou školu (v tis. Kč.)

	Příspěvek na provoz	Investiční výdaje	Celkové poskytnuté finanční prostředky	Podíl výdajů na celkových výdajích obce **
ZŠGV*	6 281	0	7 087	6,27%
MŠV*	1 600	400	2 802	2,48%

Zdroj: Rozpočet Města Vítkov na rok 2014. Vlastní zpracování.

*ZŠGV - Základní škola a Gymnázium Vítkov, MŠV - Mateřská škola Vítkov

** Celkové výdaje obce v roce 2014 jsou v rozpočtu města uvedeny ve výši 113 000 tis. Kč.

Z plánovaného rozpočtu města na rok 2014 je vidět, že v roce 2014 se převzetí Gymnázia na výši výdajů na školství neprojeví, neboť příspěvek na provoz je srovnatelný se součtem příspěvků pro zřizovanou ZŠ Vítkov, Opavská a ZŠ Vítkov, Komenského, kdy se příspěvky pro tato zařízení pohybovali okolo 2,5 mil. Kč v prvním případě a okolo 4,3 mil. Kč v druhém případě. To je ale v současné době z důvodu běžícího školního roku pouze odhad a jeho správnost se potvrdí až po určité době, kdy bude toto zařízení fungovat.

3.6 Shrnutí kapitoly

Město Vítkov je obec v Moravskoslezském kraji v okrese Opava. V současné době zřizuje pět příspěvkových organizací. V letech 2008–2012 zřizovala tři školská zařízení: ZŠ Vítkov, Opavská 22, ZŠ Vítkov, Komenského 754 a MŠ Vítkov, Husova 629. Od roku 2012 zřizuje také Středisko volného času, které převzalo od Moravskoslezského kraje.

Dle Českého statistického úřadu dochází ve správním obvodu Města Vítkov k mírnému úbytku obyvatel a také k mírnému úbytku obyvatel ve věku 0–14 let, tedy těch, kteří navštěvují mateřské a základní školy. Výdaje obce na školství se v meziročním srovnání pohybují 6,5 – 8,5%, výjimkou je ale rok 2011, kdy došlo k nárůstu výdajů na celkových výdajích obce o 3 %.

Vývoj počtu žáků v jednotlivých školách je rozdílný. V ZŠ Vítkov, Opavská docházelo ve sledovaných letech k úbytku žáků, naopak v ZŠ Vítkov, Komenského a také v Mateřské škole docházelo k postupnému nárůstu žáků ve sledovaných letech. Ve školním roce 2012/2013 byla v ZŠ Vítkov, Opavská otevřena pouze jedna první třída, v ZŠ Vítkov, Komenského to byly první třídy dvě. Rozdíl je také v celkovém počtu tříd, který je o 5 vyšší u ZŠ Vítkov, Komenského. Viditelný je také úbytek pracovníků v obou základních školách a přírůstek pracovníků v mateřské škole.

V ZŠ Vítkov, Opavská docházelo k postupnému snižování příspěvku zřizovatele na provoz. Celkové poskytnuté prostředky měly kolísavý charakter, který byl způsoben investicemi zřizovatele a také půjčenými prostředky. ZŠ Vítkov, Komenského byl ve sledovaných letech poskytnut téměř vyrovnaný příspěvek na provoz, celkové poskytnuté finanční prostředky by se daly považovat za vyrovnané, rozdíly tvořily půjčené prostředky a v roce 2010 významné investiční transfery. I přestože v MŠ Vítkov, Husova dochází k nárůstu počtu dětí, je v jednotlivých letech příspěvek na provoz mírně snižován, celkové poskytnuté finanční prostředky lze považovat za vyrovnané, výjimkou je opět rok 2010, kdy došlo k investicím v oblasti snižování energetické náročnosti budovy.

Od roku 2011 je v obci řešena nová koncepce školství, která vznikla z důvodu požadavku Moravskoslezského kraje převzít zřizovatelskou funkci Gymnázia Vítkov. Během dvou let došlo přes mnohá jednání zastupitelstvo města k závěru, kterým bylo převzetí zřizovatelské funkce Gymnázia Vítkov a jeho sloučení se ZŠ Vítkov, Opavská a ZŠ Vítkov, Komenského

a s platností od 1. června 2013 bylo zřízeno nové zařízení – Základní škola a Gymnázium Vítkov, příspěvková organizace. Při analýze prvního roku fungování této školy byly vyčísleny výdaje města Vítkov spojené se zvýšenými náklady při sloučení, které dosáhly výše téměř 1,4 mil. Kč. Dále byl analyzován příspěvek na provoz a to jak poskytnutý v roce 2013, tak plánovaný na rok 2014. Bylo zjištěno, že při pominutí jednorázových výdajů na sloučení škol, se převzetí zřizovatelské funkce Gymnázia Vítkov v rozpočtu města výrazně neprojeví. Poskytnutý příspěvek je srovnatelný se součtem příspěvků pro původní dvě zřizované základní školy a celkové výdaje na školství se v tomto roce rovnají 8,8 % výdajů města, což je srovnatelné s předchozími roky.

4 Doporučení k systému financování školství z obecního rozpočtu

V předchozí části byly analyzovány finanční prostředky obce Vítkov v okrese Opava, které poskytuje při zajišťování vzdělávání v mateřských a základních školách, které zřizuje jako své příspěvkové organizace. V této části bude zhodnocen systém financování, dále bude zhodnocena současná situace, a vzhledem k zjištěným informacím, budou vymezeny návrhy a doporučení k systému financování a to na základě cíle stanoveného v úvodu práce.

4.1 Zhodnocení systému financování

Finanční intervence města Vítkov v oblasti školství se zdají být v jednotlivých letech vyrovnané a kolísají okolo 7 % z celkových výdajů obce. Výjimkou je rok 2011, kdy došlo k významným investicím. Existují samozřejmě mezery v systému financování, které jsou spojeny s počtem dětí a žáků, na druhé straně má velmi silné stránky a to především pravidelné investice do rekonstrukce budov.

Za velmi **silnou stránku** systému financování lze považovat vyrovnanost poskytnutých finančních prostředků, zejména příspěvků na provoz. Ty se v jednotlivých příspěvkových organizacích v meziročním srovnání výrazně nemění. Příspěvky na provoz mají většinou klesající tendenci, je tedy možné říci, že dochází k úsporám. Větší nárůst poskytnutých finančních prostředků lze sledovat v případě investic do projektů či rekonstrukcí budov. Rekonstrukce budov a areálů jsou další silnou stránkou finančních intervencí města Vítkov. Jako investiční akce lze uvést např. modernizace školního hřiště či vytvoření informačního centra, obě při ZŠ Vítkov, Opavská. Dále byla provedena rekonstrukce objektu školy ZŠ Vítkov, Komenského, opravena kotelná, sportovní areál a tribuna. V případě MŠ Husova byly zateplovány některé budovy a tím snižována jejich energetická náročnost, dále byla vyměněna okna, opraveny hygienické zařízení a zahrady. Město Vítkov také poskytlo významné finanční prostředky na zapojení škol do některých projektů, jako je např. projekt „Zodpovědný Evropan“, který měl za cíl zefektivnit formy a metody projektového a prožitého učení a prostřednictvím kterého vznikají nové projekty a učební materiály, na kterých se podílejí pedagogové i žáci a další dříve zmíněné projekty.

Jako **slabou stránku** tohoto systému lze považovat poddimenzování kapacity MŠ Vítkov, Husova v jednotlivých letech. MŠ má celkovou kapacitu 243 dětí. Ve školním roce 2008/2009

navštěvovalo zařízení pouze 170 dětí, což je o 73 dětí méně, než je kapacita zařízení a naplněnost zařízení byla tedy pouze 70%. Tento problém se v průběhu let pomalu měnil a docházelo k nárůstu počtu dětí. Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo zařízení celkem 240 dětí, došlo tedy téměř k 99% využití kapacity zařízení. Viz. tabulka č. 3.5: *Počet dětí a žáků ve sledovaných školách v letech 2008-2012*. Vzhledem k faktu, že je tato mateřská škola jediná ve městě a v přilehlých obcích má odloučená pracoviště, je vývoj počtu dětí, které toto zařízení navštěvují, závislý spíše na demografickém vývoji. Dále je viditelný problém v nevyrovnanosti žáků v jednotlivých školách. Zatímco v ZŠ Vítkov, Komenského lze vidět nárůst počtu žáků v jednotlivých letech, v ZŠ Vítkov, Opavská docházelo k opačnému vývoji.

Nová koncepce školství ve Vítkově přinesla jednu zásadní změnu – zřízení nového subjektu - ZŠ a Gymnázium Vítkov, příspěvková organizace. Tímto zanikly dvě základní školy a byla převzata zřizovatelská funkce gymnázia od Moravskoslezského kraje. Došlo k přestěhování z prostor ZŠ Vítkov, Opavská do prostor ZŠ Vítkov, Komenského, jejíž areál bezprostředně sousedí s areálem Gymnázia. Celý tento subjekt je nyní v jednom společném areálu, ve kterém se nachází také školní jídelna, školní družina a sportovní areál.

Sloučení přineslo mj. změny ve vytížení učitelů a zaměstnanců, resp. v počtu žáků na jednoho učitele. Vývoj počtu dětí/žáků na jednoho pedagogického pracovníka v tehdejších základních školách ve sledovaných letech a také v mateřské škole, které se nová koncepce školství nějak nedotýká, uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 4.1: *Vývoj podílů počtu dětí/žáků na jednoho pedagogického pracovníka*

	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
ZŠ Vítkov, Komenského	11,18	11,47	12,93	13,29	13,67
ZŠ Vítkov, Opavská	12,29	11,58	11,41	10,65	11,07
MŠ Vítkov, Husova	10,19	12,24	12,08	12,25	12,35

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že v případě ZŠ Vítkov, Komenského docházelo k postupnému nárůstu žáků na jednoho učitele. Stejně je tomu i v případě mateřské školy, kdy docházelo spíše k nárůstu dětí na jednoho pedagogického pracovníka. Opačný vývoj má ale ZŠ Vítkov,

Opavská, kde docházelo spíše k postupnému úbytku žáků, tedy i k úbytku žáků na jednoho učitele. Otázkou ale zůstává, jestli výrazný úbytek žáků mezi léty 2010 a 2011 nebyl způsoben již samotnými diskusemi ve městě o změnách ve Vítkovském školství, které rodiče ovlivnilo při volbě jedné ze dvou základních škol. V letošním školním roce je v nově zřízené ZŠ a Gymnáziu situace následující:

- celkový počet žáků na ZŠ: 556, celkový přepočtený počet pedagogických pracovníků na ZŠ: 39,39. Průměrný podíl žáků na jednoho učitele: **14,11**.
- celkový počet studentů na SŠ: 134, celkový přepočtený počet pedagogických pracovníků na SŠ: 11,34. Průměrný podíl studentů na jednoho učitele: **11,81**.

Z předchozího textu je zřejmé, že sloučení škol přineslo nárůst počtu žáků na jednoho pedagogického pracovníka ZŠ. Nárůst ale koresponduje s vývojem v tehdejší ZŠ Vítkov, Komenského. Jak naznačuje vývoj v tabulce č. 4.1, škola by zřejmě tohoto počtu v dalších letech dosáhla. V případě Gymnázia nelze zjištěné údaje vzhledem k zaměření práce porovnat.

Nově zřízená ZŠ a Gymnázium Vítkov zaměstnává celkem 12,8 ostatních pracovníků, z toho 10 pracovníků patří pod ZŠ a 2,8 pod gymnázium. Vzhledem k tomu, že na konci školního roku 2012/2013 zaměstnávaly tehdejší dvě ZŠ celkem 11,28 ostatních zaměstnanců, došlo k úsporám 1,28 pracovníků v této oblasti. Do budoucna je možno po správném nastavení fungování nového zařízení počítat s úbytkem těchto zaměstnanců a dalšími úsporami. Ve školní družině ale naopak došlo k mírnému navýšení počtu zaměstnanců. Tehdejší dvě ZŠ zaměstnávaly ve školním roce 2012/2013 celkem 10,01 pedagogických pracovníků školní družiny, současná příspěvková organizace zaměstnává celkem 11,14 pedagogických pracovníků školní družiny.

Sloučení škol, jak je uvedeno v kapitole 3.5 *Finanční intervence obce ve školním roce 2013/2013*, se v rozpočtu obce nějak výrazně neprojevalo. Kromě toho, že došlo k navýšení nákladů, které souvisely se sloučením škol v celkové výši 2,9 mil. Kč, dosáhl podíl výdajů na školství na celkových výdajích obce 8,75 %, z toho připadlo 6,9 % výdajů na základní a střední školu. Tím došlo k mírnému navýšení, v průměru asi o 1 % v relativních hodnotách. V absolutní hodnotě byl celkový příspěvek na provoz nově zřízeného zařízení 7 087 tis. Kč, který, po srovnání součtu příspěvků na provoz tehdejšími základními školami, které byly

2,5 mil. Kč a 4,3 mil. Kč, znamená pouze mírný nárůst a to i přes to, že nově zřízená škola zahrnuje také převzaté gymnázium. Je však zřejmé, že vývoj finančních intervencí do nově zřízené školy nelze v současné situaci nijak závazně hodnotit, neboť teprve probíhá první školní rok a zda tento krok přinese úspory či naopak bude zřejmé až po několikaletém provozu. Již nyní je ale patrné, že sloučení škol přineslo minimálně komplexní zařízení, které zahrnuje vše, co žáci využívají a to v jedné budově a v jednom areálu, což lze považovat za velmi příznivé. Také vzhledem k úsporám týkajících se zaměstnanců zařízení a vzhledem k velikosti finančních intervencí je v současné době považovat tento krok za správný.

4.2 Návrhy a doporučení

V následujícím textu jsou uvedena doporučení pro zefektivnění financování školství z obecního rozpočtu. Doporučení se týkají jak oblasti hrozeb, tak příležitostí ke zlepšení.

MŠ Vítkov, Husova je možné do budoucna považovat za velmi stabilní a to na základě současného pozitivního vývoje dětí navštěvujících toto zařízení a díky pravidelným investicím do jednotlivých budov, které postupně snižují energetickou náročnost a náklady na opravy. Vzhledem k informaci Českého statistického úřadu¹⁹ ze dne 21. 3. 2014, která poukazuje na opětovný úbytek obyvatelstva, způsobený jak převahou zemřelých nad živě narozenými, tak zápornou bilancí stěhování, je, i přestože je vývoj počtu dětí v současné době příznivý, potřeba, aby zařízení bylo připraveno také na možný úbytek. V případě, že by opět došlo k poklesu počtu dětí, je možné nabídnout rodičům např. lekce cizích jazyků pro předškolní děti, či jiné nabídky, které poslouží k odlišení se od ostatních zařízení. Toto doporučení platí také pro Základní školu a Gymnázium Vítkov, neboť se dá předpokládat, že děti navštěvující MŠ Vítkov jsou potencionální žáci této základní školy a proto se jí demografický vývoj rovněž týká.

Velkou hrozbou pro nově zřízenou příspěvkovou organizaci je úbytek studentů navštěvujících střední školu. Jak je uvedeno v kapitole 3.5, třídy jsou naplněny pouze ze 75 %. Do budoucna je ale možné předeslat, že převzetí zřizovatelské funkce gymnázia a jeho spojení se základními školami přinese také větší atraktivitu pro samotné gymnázium. Žáci, kteří si vybírají střední školu, se mohou s ohledem na známé prostředí a menší změnu při přestupu

---

¹⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Pohyb obyvatelstva - rok 2013* [online]. ČSÚ. [26. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032114.docx>.

na vyšší stupeň rozhodovat pro Gymnázium Vítkov. Možným vhodným krokem je zajištění internátního ubytování těm zájemcům o studium, kteří nemohou do Vítkova denně dojíždět. Je nutné pracovat na zviditelnění gymnázia a snažit se o zvyšování zájmu studentů o studium na tomto gymnáziu, aby nedošlo k nadměrnému zatížení rozpočtu města, neboť zřizovatelskou funkci gymnázia převzalo od Moravskoslezského kraje právě město Vítkov.

Další příležitostí v této oblasti je zlepšení infrastruktury, které v současné době probíhá a které může do budoucna napomoci ke zvýšení počtu nových obyvatel, jejichž děti se mohou stát potencionálními návštěvníky zařízení mateřské, základní nebo střední školy.

Příležitost ke zefektivnění systému financování lze spatřovat také v čerpání finančních prostředků z Evropské Unie a to jak na revitalizaci budov a zařízení, tak také na projekty pro děti a žáky. Nové programovací období 2014-2020 nabízí Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, jehož třetí prioritní osou je Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání. V rámci tohoto operačního programu je možné čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské Unie. Město se v současné době zapojuje do probíhajících projektů a mělo by pokračovat i v následujících letech.

Dalším návrhem je pokračování a rozvíjení doplňkových činností v obou zařízeních, kterými mohou být večerní kurzy pro dospělé, pronájem prostor určených např. ke sportu aj. Dále je v obou případech (MŠ i ZŠGV) potřeba pokračovat ve snižování energetické náročnosti, která přinese úsporu a to jak v platbách za energie, tak v případě oprav a údržby majetku. Toto závisí v první řadě na dobré spolupráci ředitelů mateřské a základní školy se zřizovatelem, tedy s městem Vítkov.

5 Závěr

Předkládaná práce byla zaměřena na hospodaření obce v oblasti školství. Jednalo se o obec Vítkov v okrese Opava. Hlavním smyslem byla analýza příspěvkových organizací, jenž fungují v oblasti školství a které město ve sledovaných letech zřizovalo. Jednalo se celkem o tři příspěvkové organizace – dvě základní školy a jedna mateřská škola. Cílem diplomové práce bylo navrhnout doporučení k případnému zlepšení hospodaření v oblasti školství a to na základě analýzy finančních toků plynoucích do příspěvkových organizací vykonávajících činnost mateřských a základních škol, které obec zřizuje. Podkladem byla hypotéza, která zní: sloučení právnických osob vykonávajících činnost základních a středních škol vede k úsporám a zefektivnění financování..

Práce je členěna na pět kapitol včetně úvodu a závěru. V teoretické části práce byla vymezena působnost obcí v oblasti školství, kdy jsou obce nejčastějšími zřizovateli škol či školských zařízení v České republice. Zřizují téměř 72 % všech těchto zařízení. Nejčastěji zřizují příspěvkové organizace, které činnost škol zajišťují. Tyto organizace hospodaří zejména s prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu a dále s prostředky, které jim poskytne zřizovatel, tzv. příspěvek na provoz. Po objasnění teoretických východisek byla ve třetí kapitole provedena analýza finančních intervencí města Vítkov při zajišťování vzdělávání a školských služeb. Prostor byl věnován příspěvkům poskytnutým v letech 2008–2012 třem příspěvkovým organizacím – Mateřská škola Vítkov, Husova, Základní škola Vítkov, Komenského a Základní škola Vítkov, Opavská. V kapitole byla popsána také nová koncepce školství, která byla zakončena sloučením Základní školy Vítkov, Komenského, Základní školy Vítkov, Opavská a Gymnázia Vítkov, jehož zřizovatelskou funkci město Vítkov převzalo od Moravskoslezského kraje. Byly analyzovány změny, které toto sloučení přineslo a výše finančních prostředků, které byly novému subjektu v prvním roce existence poskytnuty.

Z provedené analýzy vyplynulo, že město Vítkov poskytuje jednotlivým školám při meziročním srovnání vyrovnané příspěvky. Dále město neustále investuje do snižování energetické náročnosti budov, která vede ke snižování nákladů na provoz. Investuje také do sportovišť a okolí škol. Pravidelné investice se dají považovat za velmi silnou stránku celého systému. Naopak slabou stránkou je nenaplněnost kapacity mateřské školy a neustálý úbytek žáků v případě Základní školy Vítkov, Opavská. V případě analýzy finančních prostředků

poskytnutých nově zřízené příspěvkové organizaci bylo zjištěno, že se převzetí zřizovatelské funkce gymnázia ve výdajích města výrazně neprojevilo a příspěvek je srovnatelný s předchozími příspěvky. Výdaje byly navýšeny pouze na krytí jednorázových nákladů spojených se sloučením škol. Byla tak částečně potvrzena hypotéza, že sloučení právnických osob vykonávajících činnost základních a středních škol vede k úsporám a zefektivnění financování, neboť příspěvek na provoz je srovnatelný se součtem příspěvků pro zřizovanou ZŠ Vítkov, Opavská a ZŠ Vítkov, Komenského. Vývoj příspěvku pouze v prvním roce existence ale není dostatečný pro úplné potvrzení hypotézy.

Na základě zjištění byl zhodnocen systém financování a vytyčeno několik návrhů a doporučení uvedených ve čtvrté kapitole. Významným doporučením pro město Vítkov je věnovat pozornost prognózovanému úbytku počtu dětí, resp. žáků a také vývoji zájmu studentů o studium gymnázia. V případě, že by došlo ke snížení zájmu studentů o tuto střední školu, byl by nadbytečně zatížen rozpočet města. Do budoucna je tedy potřeba věnovat pozornost zajištění většího zájmu studentů o gymnázium a to např. zajištěním ubytování těm, kteří nemohou do Vítkova denně dojíždět. Příležitostí k získání nejen nových studentů může být, v současné době již probíhající, zlepšení infrastruktury, které do klidné lokality Vítkovska může přivést nové obyvatele a s nimi potencionální děti, žáky a studenty. Jako další doporučení se jeví, aby město a školy čerpaly dotace z Evropské Unie, rozvíjely své doplňkové činnosti a nadále rekonstruovaly a investovaly do budov, aby provoz těchto zařízení byl ještě méně nákladný. To vše závisí na dobré spolupráci mezi zřizovatelem, tedy městem Vítkov s řediteli jednotlivých zařízení.

Seznam použité literatury

- [1] MORÁVEK, Z., MOCKOVČIAKOVÁ, A., PROKÚPKOVÁ, D. *Meritum Příspěvkové organizace 2012*. Vyd. 6. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 396 s. ISBN 978-80-7357-736-0.
- [2] PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [3] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- [4] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe*. Vyd. 2. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [5] RÝDL, K. *Vliv socioekonomického vývoje společnosti na pojetí kvality školy v ČR*. Vyd. 1. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. 119 s. ISBN 978-80-87063-76-7.
- [6] VODÁKOVÁ, J. aj. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 208 s. ISBN 978-80-7478-32-1.
- [7] Vyhláška č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, strana 6909-6966. Dostupná také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=323/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_sm louvy. ISSN 1211 – 1244.
- [8] Zákon č. 128 ze dne 12. listopadu 2000 o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1738 – 1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_sm louvy. ISSN 1211 – 1244.
- [9] Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73, s. 3557 – 3567. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49567&nr=250~2F2000&rpp=15#local-content>. ISSN 1211 – 1244.

- [10] Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 103, s. 4826 – 4904. Dostupný také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>. ISSN 1211 – 1244.
- [11] Zákon č. 128 ze dne 12. listopadu 2000 o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38, s. 1738 – 1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211 – 1244.
- [12] Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 114, s. 6630 - 6641. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-314>.

Elektronické zdroje

- [13] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Časová řada - vybrané ukazatele za SO ORP Vítkov* [online]. ČSÚ [17. 2. 2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_so_orp_vitkov/\\$File/ORP_Vit.pdf](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_so_orp_vitkov/$File/ORP_Vit.pdf).
- [14] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Česká republika od roku 1989 v číslech* [online]. ČSÚ [30. 10. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989.
- [15] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Pohyb obyvatelstva - rok 2013* [online]. ČSÚ. [26. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032114.docx>.
- [16] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2013* [online]. MŠMT [9. 11. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpocet-a-rozpis-rozpocet-primych-vydaju-4>. 9. 11. 2013.

- [17] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Rozvojové programy pro rok 2013* [online]. MŠMT [9. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-pro-rok-2013>.
- [18] MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MŠMT: Závěrečný účet kapitoly MŠMT za rok 2012 [online]. MŠMT [27. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/zaverecny-ucet-kapitoly>.
- [19] VÍTKOV - OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA. *MĚSTO VÍTKOV: Více informací ke školské problematice* [online]. MĚSTO VÍTKOV [11. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkov.info/o-meste/aktuality-1/?ftshow=279&ftresult=slou%C4%8Den%C3%AD+%C5%A1kol#msg279#msg279>.
- [20] VÍTKOV - OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA. *MĚSTO VÍTKOV: Základní informace o městě* [online]. MĚSTO VÍTKOV [5. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.vitkov.info/o-meste/informace-o-meste/zakladni-informace-/>.
- [21] ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *ÚIV: Statistická ročenka školství 2012/2013* [online]. ÚIV [10. 1. 2014]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.

Ostatní zdroje

- [22] Interní dokumenty města Vítkov

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

ČŠI - Česká školní inspekce

EU - Evropská Unie

FKSP - Fond kulturních a sociálních potřeb

MP – Mzdové prostředky

MSK - Moravskoslezský kraj

MŠ - Mateřská škola

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MÚ - Městský úřad

NIV – Neinvestiční výdaje

ONIV – Ostatní neinvestiční výdaje

p.o. - Příspěvková organizace

PP - Pedagogický pracovník

RgŠ - Regionální školství

SR - Státní rozpočet

ŠD - Školní družina

ŠJ - Školní jídelna

ÚSC - Územní samosprávné celky

ZŠ - Základní škola

ZŠGV - Základní škola a Gymnázium Vítkov

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2014

Bc. Zuzana Olbrechtová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Výše republikových normativů na rok 2013

Příloha č. 2: Druhové třídění rozpočtové skladby (vybrané položky)

Příloha č. 3: Vývoj výdajů města Vítkov na školství v letech 2008-2012

Příloha č. 1: Výše republikových normativů na rok 2013

Věková kategorie	NIV CELKEM Kč/žáka	MP celkem vč. odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	Zaměstnanců/ 1000 žáků
3 -5 let	38 833	38 333	500	128,607
6 - 14 let	49 825	48 825	1 000	130,600
15 - 18 let	57 718	56 648	1 070	145,555
19 - 21 let	49 245	48 545	700	128,607
KZÚV (Krajské zařízení ústavní výchovy)	236 720	234 220	2 500	698,862

Zdroj: MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Principy normativního rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2013.* 97 [online]. MŠMT [9.11.2013].
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju>.

Příloha č. 2: Druhové třídění rozpočtové skladby (vybrané položky)²⁰***5166 - Konzultační a poradenské služby***

Výdaje na dodavatelské pořízení informací, které představují konzultace, poradenství, analýzy, studie nebo právní služby a informací, které slouží organizaci k rozhodování nebo informování o sobě a své činnosti aj. dle vyhlášky.

5169 - Nákup ostatních služeb

Výdaje na nákup služeb nezařazených v předchozích položkách, patří sem např. příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace nebo jiného subjektu. Patří sem i nákup stravenek ve veřejném stravování a poukázek na nákup potravin. Zahrnuje i úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním právním předpisem aj. dle vyhlášky.

5171 - Opravy a udržování

Výdaje na dodavatelsky zajišťované opravy a údržbu dle vyhlášky.

5331 - Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím

Na tuto položku zařazují ústřední orgány státní správy příspěvky, které poskytují příspěvkovým organizacím, kterých jsou zřizovateli dle příslušných zákonů.

5336 - Neinvestiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím

Na tuto položku zařazují ústřední orgány státní správy, obce, dobrovolné svazky obcí a kraje neinvestiční transfery, které poskytují příspěvkovým organizacím, kterých jsou zřizovateli, jiné než ty, které patří na položku 5331. Jsou to zejména transfery dle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů – dotace na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů a dotace na úhradu provozních výdajů podle

---

²⁰ Vyhláška č. 323 ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 118, strana 6909-6966. Dostupná také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=323/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211 – 1244.

mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančních mechanismů aj. dle vyhlášky.

5492 - Dary obyvatelstvu

Zahrnuje výlučně peněžité dary poskytované obyvatelstvu.

5494 - Neinvestiční transfery obyvatelstvu nemající charakter daru

Např. peněžní a věcná ocenění fyzickým osobám dle zvláštního právního předpisu nebo u územních samosprávných celků odměny v různých soutěžích.

5651 - Neinvestiční půjčené prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím

5909 - Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené

Patří zde veškeré neinvestiční výdaje nezařaditelné do jiných položek třídy 5 aj. dle vyhlášky.

6121 - Budovy, haly a stavby

Výdaje na pořízení budov, jiných staven a dalších věcí mající povahu dlouhodobého hmotného majetku aj. dle vyhlášky.

6351 - Investiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím

Investiční transfery, které obce poskytují příspěvkovým organizacím, jichž jsou zřizovateli aj. dle vyhlášky.

6451- Investiční půjčené prostředky zřízeným příspěvkovým organizacím

Příloha č. 3: Vývoj výdajů města Vítkov na školství v letech 2008–2012 (v tis. Kč)

		2008	2009	2010	2011	2012
Celkové výdaje*		12 498,21	12 190,54	25 650,91	20 451,02	12 334,63
Relativní podíl**		6,90%	6,43%	8,18%	11,05%	6,69%
Z toho:						
A. Základní školy		9 637,93	9 760,32	21 201,07	18 226,52	10 014,08
A. Relativní podíl**		5,32%	5,15%	6,76%	9,84%	5,47%
Z toho:	a) ZŠ Opavská	3 598,82	4 177,14	5 677,81	11 034,53	3 423,76
	a) Relativní podíl **	1,99%	2,20%	1,81%	5,96%	1,87%
	b) ZŠ Komenského	6 029,11	5 566,50	15 516,47	7 155,88	6 564,38
	b) Relativní podíl **	3,33%	2,94%	4,95%	3,87%	3,59%
	c) Ostatní náklady	10,00	16,68	6,69	36,52	25,94
	c) Relativní podíl **	0,01%	0,01%	0,00%	0,02%	0,01%
B. Mateřská škola		2 860,29	2 430,22	4 449,84	2 224,50	2 220,22
B. Relativní podíl**		1,58%	1,28%	1,42%	1,20%	1,21%

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů MÚ Vítkov

* Celkové výdaje obce Vítkov na školství

** Relativní podíl výdajů na celkových výdajích obce